

Информационен бюлетин. Централна библиотека на БАН

Брой 10 (20), година II

ISSN 1312-9899

София, октомври 2008 г.

Съдържание

1. Интервю на Председателя на Българската академия на науките акад. Никола Съботинов по случай 139 г. от нейното основаване	3
2. Началото на всички начала. Интервю на ст.н.с. д-р Динчо Кръстев — Директор на Централната библиотека на БАН	7
3. User Friendly (Неокласически рефлексии в академичен аспект) — ст.н.с. д-р Любомир Кавалджиев	9
4. Предстоящи годишнини на членове на Българската академия на науките (1869-2008) — Евгения Станчева	16
5. Книги от Академичното издателство ”Проф. Марин Дринов”, постъпили във фонда на Централната библиотека на БАН — Евгения Станчева	21
6. Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН — Евгения Станчева	22
7. Чуждестранна Българистика на XX век — ст.н.с. д-р Анисава Милтенова	33
8. Предстоящи изложби в Централната сграда на Българската академия на науките — Лидия Чолпанова	36
9. Изложби, посветени на 100 г. от рождението на чл.-кор. Любен Тонев — ст.н.с. д-р Пенчо Велев	36

Редакционна колегия: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова /отг. ред./, Евгения Станчева и Мария Ефремова

Фотоматериали: Мария Ефремова и Марио Стайков

Предпечатна подготовка: Мария Ефремова

Графичен дизайнер: Марио Стайков

Адрес за кореспонденция

гр. София 1040

ул. “15-ти ноември” №1

тел: 979 53 79, 979 52 54

<http://www.cl.bas.bg>

E-mail: webmaster@cl.bas.bg, jeny@cl.bas.bg

ИНТЕРВЮ НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ АКАД. НИКОЛА СЪБОТИНОВ ПО СЛУЧАЙ 139 Г. ОТ НЕЙНОТО ОСНОВАВАНЕ

Господин Председател, предстои тържественото отпразнуване на 139 г. от създаването на Българската академия на науките. По този повод Ви молим да очертаете картината на съвременното състояние и перспективите за развитие на най-старата и най-голяма научна организация в България.

- В тази връзка, кои са основните направления в науката – приоритети в дейността на Българската академия на науките?

Приоритетите на Българската академия на науките са свързани с нейната научна политика за обслужване на българското общество чрез изграждане на материални и духовни ценности. А това е и смисълът на създаването на Българското книжовно дружество през 1869 г.

Четири основни дейности и политики ще развива Българската академия на науките.

Първата от тях е: да продължим работата върху фундаменталните научни изследвания, които обаче стават все по-скъпи. Затова се стремим да концентрираме вниманието си върху тези от тях, в областта на които имаме международно признание и утвърден авторитет. Единствено теоретичните фундаментални изследвания са по-приемливи, по-евтини. За тях обаче са необходими добри компютри, международни връзки. Фундаменталните изследвания се нуждаят от оборудване – за да проникнем в тайните на материята, в тайните на живите организми, са ни нужни много сложни и скъпи апарати. Голяма помощ в тази насока ще имаме по линия на европейското сътрудничество и чрез нашето участие в работата на големи европейски изследователски центрове, какъвто е случаят с CERN (Европейския център за ядрени изследвания), с Европейската космическа програма. Това сътрудничество именно ни осигурява достъп до фундаментални изследвания в такива добре организирани, мощни изследователски центрове.

Второто направление, към което е насочена политиката ни, са приложните изследвания. Те имат пряко отношение към развитието на икономиката в нашата държава и са в пряка връзка с иновационните процеси. Предвид активното ни участие в европейските програми, които са предимно с приложен характер, ние успяхме да развием силно нашите приложни изследвания и в момента те са преобладаващи. Това е свързано и с развитието на структури, които помагат на трансфера на научните резултати към индустриалните предприятия.

Третата област на нашата политика има за свой приоритет обучението. Тук именно е връзката ни с младите хора. Към Академията е изграден Център за обучение – подготвяме док-

торанти и сме най-мощната структура в страната, която извършва тази дейност. Около 20 % от докторантите се обучават в Българската академия на науките, т.е. на практика ежегодно около 700 докторанти са в процес на работа по своите докторски дисертации. Това е един значителен брой млади хора и ние ще се стараем и занапред да развиваме тази дейност и да осигуряваме условия за успешна работа на младите учени. Освен това, ние сме отворили широко вратите си към висшите учебни заведения в страната. Много студенти правят дипломните си работи в нашите лаборатории безвъзмездно. В наш интерес е, колкото се може повече млади хора да работят в тях и ако някои от тях останат на работа при нас, това ще е от полза за Академията.

Четвъртото направление е научното обслужване на Българската държава. Това е оперативна научна дейност и се извършва от няколко специализирани института в Академията. Такъв е например Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ). Всеки час учените, сътрудниците и експертите в този институт работят върху изготвяне на прогнози, дейност, която става все по-сложна и наукоемка, като се имат предвид особено големите климатични промени. Оперативна дейност извършва също Геофизичният институт с националната сеизмична мрежа, която следи състоянието и поведението на земната кора в нашата страна. Имаме добре организиран център, който ежечасно дава информация и обслужва всички структури на държавата. Подобна оперативна дейност извършват и Институтът по океанология — Варна, свързан главно с мониторинг на Черно море, Централната лаборатория по обща екология, която следи за екологичното състояние и замърсяването в нашата страна, Националната лаборатория по компютърна вирусология, Институтът за ядрени изследвания и ядрена енергетика, който подпомага нашата атомна централа и пр. Това са редица важни за страната дейности, чрез които ежедневно се обслужват различни министерства и ведомства. Особено важна е помощта, която оказваме в случаи на бедствия и аварии, на катастрофи. Дейността на отделните институти по различен начин подпомага решаването на важни за страната въпроси. Работим с Министерството на извънредните ситуации, Министерството на здравеопазването, Министерството на земеделието и храните, Министерството на околната среда и водите, с които имаме рамкови договори. Така че нашата широка мрежа от взаимоотношения непрекъснато се развива.

Това са няколко от основните направления на политиката на Българската академия на науките.

По отношение на приоритети, които предстои да бъдат приети и решавани в Академията, подготвихме 15 проблемни съвета. Те са съставени по основни направления и по този начин се стремим да обединим усилията на различни институти. Проблемните съвети са изградени към Управителния съвет на БАН и имат следните задачи: 1. Анализ на състоянието на изследванията по проблема на съвета в БАН и в България; 2. Перспективи за развитието на изследванията по проблема на съвета в БАН; 3. Предложения за действия във връзка с т. 1 и т. 2.

Проблемните съвети са в следните направления:

1. Материалознание, нови материали и нанотехнологии.
2. Информационни и комуникационни технологии.
3. Съвременни физически технологии.
4. Енергийни източници и енергийна ефективност.
5. Биотехнологии и храни.
6. Биоразнообразие и устойчиво развитие на екосистемите.
7. Агро-биологични изследвания.
8. Медико-биологични изследвания.
9. Климатични промени.
10. Ресурси на неживата природа.
11. Космически науки и технологии.
12. Сигурност.
13. Културно-историческо наследство и национална идентичност.

14. Икономическо развитие и обществени отношения.

15. Знания и човешки потенциал.

Тези проблемни съвети имат за цел да проучат какъв е научният потенциал в тези направления и какво е състоянието на обучението в тях, а така също и какъв е приносът им за икономическото и духовното развитие на нацията.

След като получим необходимите резултати, ще ги обсъдим и, ако се налага, в някои области можем да направим структурни промени.

- *По какъв начин в Българската академия на науките се проявяват грижите за човешките ресурси? Как могат да бъдат мотивирани учените да работят в нея?*

Постижение е, че до този момент ние успяхме да запазим човешкия потенциал в Академията, който е около 16 -17 % от общия брой учени в страната. В Българската академия на науките работят 3700 учени, които произвеждат около 60 % от научната продукция у нас, близо 70 % от патентите в страната, около 60 % от проектите по рамковите програми на Европейския съюз, в които участва България. Т.е. един малък процент от учените в България извършва значителна дейност, което е доказателство, че в Академията е концентриран най-високоэффективният научен потенциал на България и той е съхранен до този момент. Но е необходимо и да го развиваме. Основният проблем е, че той застарява. Нужни са ни млади хора! Трябва да направим така, че да ги мотивираме да работят в областта на науката.

Основният проблем за мотивацията с цел запазване на хората, а и на тези, които много добре работят, е свързан със заплащането на техния труд. Това, което правя в момента и с което са свързани още първите ми крачки, е да действам в тази насока. Имаме конкретно поставени въпроси пред Правителството, водят се разговори. Това е свързано с реформа по отношение мотивацията на човешкия потенциал, а именно обвързване на резултатите от дейността на учените със заплатите, които получават. Във връзка с това предполагам, че заплатите ще бъдат организирани по следния начин: ще има една постоянна компонента, постоянна съставна и една динамична съставна, като постоянната ще осигурява някакво гарантирано заплащане на труда, а другата — променливата ще дава възможност за двукратно увеличение на заплатата в зависимост от вложените средства и труд и от получения резултат. Ще се вземе предвид работата по значими проекти, значими публикации, патенти и пр., т.е. всички дейности, които са на високо ниво. Така че основната задача ще бъде свързана с повишаване заплащането на труда на българските учени, които работят в Академията.

- *Какво според Вас е мястото на Българската академия на науките в Европейското научно пространство?*

Основната задача на Българската академия на науките е провеждането на научни изследвания. Тя е изследователски център и изпълнява две функции: едната функция е на истинска академия на науките — тук е мястото, където работят академиците и член-кореспондентите — всички страни по света имат такива академии; втората функция е, че изпълнява ролята на научноизследователски център. Работим в осем научни направления: математически науки, физически науки, химически науки, биологически науки, науки за земята, инженерни науки, хуманитарни науки и обществени науки. Това са основните научни области и във всяка от тях има различен брой институти в зависимост от организацията на работата. Такива подобни изследователски центрове има почти във всички академии в Източна Европа — Полша, Румъния, Чехия, Унгария, Словакия. Освен това, изследователски центрове, т.е. различни от университетските структури, има в Германия, Франция и др. страни. Така че тази форма на организация е стара, традиционна.

Мястото на Българската академия на науките сред европейските научни институции непрекъснато се утвърждава — както споменах и отначало, тя е един от най-сериозните представители на България в европейските рамкови изследователски програми. Освен това, в Академията са създадени приоритетни научни центрове с висока степен на познания, обединяващи учени от различни страни. Общо в България по линията на проекти по европейски рамкови програми

такива елитни центрове има единадесет. Осем от тях са в Българската академия на науките. Това е още едно доказателство, че в нея е концентриран високо ефективен научен потенциал. Много от научните изследвания са в областта на нанотехнологиите.

- *Има ли в БАН достатъчно подготвени специалисти, които работят за имиджа ѝ пред българската общественост и пред нейните партньори?*

В настоящия момент особено важни са контактите ни с българската общественост. Проучванията ни показват обаче, че връзките ни с нея не са на нужното ниво. Във връзка с това аз предприех първи стъпки за изграждането на Център за връзки с обществеността. Когато той бъде конструиран окончателно, официално ще го представим в пресата. Това е важно за работа с медиите, за работа с министерства, ведомства и всички други държавни структури, за запознаване на българите с постиженията на научните институти на БАН.

- *В какво се изразяват грижите за новото поколение учени, които сега навлизат в научните сфери?*

Отново се връщам на новото поколение учени — това, което е важно за тях, са заплатите. Освен това, имам една инициатива, която, надявам се да бъде реализирана: искам да изградим общежитие за млади учени. Това е особено необходимо за тези, които завършват докторантури и трябва да напуснат общежитията, а няма къде да живеят. Тези наши млади колеги, които са от провинцията, са в несъстоятелност да организират живота си. С тези заплати не могат да живеят на свободен наем и да създават семейство. Това е един голям ангажимент към младите, които искам да разрешим. Разбира се, те ще бъдат в оборотни жилища за кратък период от време за около 10 години, докато си организират живота и едновременно с това продължат да се развиват.

- *Как виждате перспективите пред Централната библиотека и библиотечната мрежа на БАН предвид новите предизвикателства пред тях?*

Ние сме горди, че притежаваме една от най-добрите библиотеки в страната — тя е втората по богатство на фондовете и първата научна библиотека в България. Безспорно ние ще я развиваме и може би ще трябва да се помисли за нова сграда. Тя е в непрекъснато развитие — фондовете нарастват, мястото е ограничено, възможностите за ползването им също са ограничени. Трябва да се създадат по-добри условия за работа в библиотеката. И ние ще действаме в тази насока.

Септември 2008 г.

Интервюирал: ст.н.с. д-р Цветана Стайкова

**НАЧАЛОТО НА ВСИЧКИ НАЧАЛА. ИНТЕРВЮ НА СТ.Н.С. Д-Р ДИНЧО
КРЪСТЕВ – ДИРЕКТОР НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
E-mail: dincho@cl.bas.bg**

- *Какво стои зад името “Централна библиотека на Българска академия на науките”?*

Това е най-старата библиотека на България. Ако си припомним, че Българското книжовно дружество е създадено през 1869 г. в Браила, то оттогава датира и неговата библиотека. Днес тя е депозитна институция за цялата българска научна литература, за заглавията в сферата на изкуствата, литературознанието, приложните и естествените науки.

- *От коя година са най-старите книги?*

В колекциите ни има много редки и ценни заглавия, главно дарения. Липсват ни инкунабули — книги, издавани до края на XV в. Но затова пък ЦБ съхранява изключително ценни заглавия от XVI и XVII в.

В момента сме поделили инициатива за тяхната дигитализация, за да могат да бъдат достъпни, без опасност за целостта им. Началото бе поставено с микрофилми на български ръкописи, възрожденска книжнина. Инициативата обхваща и изключително ценната колекция от периодика, от втората половина на XIX в. до Втората световна война. За съжаление това национално богатство, съхранявано най-вече в четири библиотеки — тази на БАН, Народната библиотека “Св. св. Кирил и Методий”, Народната библиотека “Иван Вазов” в Пловдив и Университетската библиотека “Св. Климент Охридски”, е на много нискокачествена киселинна хартия, която се разпада. Запазването ѝ, поне засега, е скъпо струващ процес. Така че единственият начин тази периодика да бъде запазена, но същевременно и достъпна за широката читателска публика е да бъдат дигитализирани.

- *Това ли е задачата на системата “ALEPH”?*

Това е само малка част от възможностите на системата. Нека припомним, че “ALEPH” е първата буква от еврейската азбука — “начало на всички начала”. Става дума за интегрирана библиотечна информационна система, може би най-добрата за последните години. Използва се широко във водещите национални и университетски библиотеки в целия свят. Освен в Централната библиотека на БАН, неотдавна последната версия на системата бе закупена и от УБ “Св. Климент Охридски”. Така че двете водещи научни библиотеки в България по същество вече имат една и съща система. Тя е с изключителни възможности и ни позволява технологически да сме на световно ниво.

- *Какво означава: на световно ниво?*

Въведохме най-съвременните, общоприети в световен мащаб стандарти за технологично описание на постъпващите библиотечни документи. Това позволява записите ни да се ползват например от Конгресната библиотека на САЩ, от Британската библиотека, от Канадската национална библиотека, от Руската национална библиотека. Но за жалост за тях са недостъпни записите на Народната библиотека “Св. св. Кирил и Методий”. Засега тя не е в състояние да ги предостави на библиотечната общност по общоприет световен стандарт.

- *Интересно е да узнаем, дали имате “влизания” например от Конгресната библиотека?*

Разбира се, макар че не става дума за реално “влизане”, както е при читателя, а за определен тип софтуерни протоколи.

От януари 2007 г. ние сме първите членове в кирилския сектор на най-големия кооперативен каталог за библиографски записи в света, т.нар. OCLC. Записите за него се приемат при изключително стриктни условия за качество, формат и стандарт. Първите ни записи от януари миналата година, при допустима норма от 10%, дадоха едва 1.5% грешка. Мисля че това е напълно достатъчен пример за това, колко качествено се работи в ЦБ на БАН.

- *А какви записи подавате за световния кооперативен каталог?*

Разбира се чуждите библиотеки по света се интересуват не от преводите ни на английска литература. А и преди нас със сигурност вече някой е предоставил тези записи. Приема се, че 99% от записите на чужди езици вече са подадени от съответната държава. Но за световната мрежа интерес представлява всяко българско заглавие. За чужденеца би било много трудно да го включи в международния обмен. Дори и да познава български език рискува да допусне грешка, която ще направи заглавието неоткриваемо. И после, ако Конгресната библиотека може да си позволи да има на щат специалист със славянски езици, то за една университетска библиотека би било истински лукс да поддържа и българист. Ето смисълът на кооперативния каталог. Впрочем и добър пример за плюсовете от глобализацията.

- *Пример и за ползата от кирилицата в световния научен обмен, доколкото разбирам?*

Безспорно и това, макар че големите библиотеки поддържат записите на кирилица и в транслитериран вариант.

- *В този световен обмен има ли вече оригинални творби на ученици на Кирил и Методий?*

От януари 2003 г. цялата новополучена литература и периодика, на различни носители, се каталогизира направо в он-лайн каталога. Но голямата задача тепърва предстои с ретроспективното въвеждане на заглавията, излезли преди тази дата. Става дума за около 2 милиона библиотечни единици — около 700 000 във фонда на Централната библиотека на БАН. Останалите, най-вече специализирани колекции са в 49-те специални библиотеки към постоянните научни звена на БАН. Каталогите на последните също се обработват при нас, поне докато обучим колегите. В над 25 филиала това вече е станало и колегите могат да работят с “ALEPH” и да участват в процеса на ретроконверсия. За щастие почти всички директори на институти разбират значението на процеса и намират начини за известно време да увеличават броя на библиотечните сътрудници, за да може процесът да завърши по-бързо. За пример ще дам Института по математика и информатика, където най-късно догодина всичките 100 000 библиотечни единици ще бъдат включени в он-лайн каталог. Процесът върви и в много други институти. На първо място се каталогизира най-търсената литература, а впоследствие и по-рядко употребяваната.

- *Естествено е да попитам, а не се ли подготвят бъдещите специалисти още от университетската скамейка да работят със системата?*

За жалост, като цяло библиотечното образование у нас изостава от международните стандарти. Но колегите — университетски преподаватели разбират колко бързо се развива тази професия и от години изпращат при нас на стаж студенти от Софийския университет и СВУ-БИТ. От друга страна, сътрудници на ЦБ на БАН организират курсове за обучение.

Проблемът с обучението на бъдещите библиотечни работници е най-вече в това, че поне засега доминиращата технология в масовия случай е доста поостаряла и те трябва да умеят да работят именно с нея. Не е естествено студентите да се обучават с библиотечни системи от типа на “ALEPH”, след като самата тя е въведена едва в две библиотеки и то отскоро във втората. И в крайна сметка кой да ги обучи на нея.

И още едно недоразумение битува във висшето ни образование. Поне 60 — 70% от библиотечното дело днес е технология, а едва 30% хуманитаристика. Затова съвременното библиотечно образование трябва да има технологичен характер. Практиката у нас обаче е друга. За пример ще дам факта, че специализираната катедра на Софийския университет е към Философския факултет.

- *Да разбирам ли, че модерните технологии изискват специалистите по библиотечно дело да се обучават към техническите университети?*

Да, или към факултетите по математика и информатика. Само че и в тях преподавателите все още не са подготвени за обучението на този тип специалисти.

- Следователно висшето ни образование не отговаря на пазара на труда, поне в тази област?

За съжаление, отговорът е категорично не.

- Едва ли стига бюджетът за поддържането на подобно книжно богатство. Какъв е дялът на проектното финансиране в ЦБ на БАН?

Централната библиотека на БАН е единствената българска библиотека с участие в проект по рамковите програми. В момента “атакуваме” и 7 РП с три проекта. Участваме и в голям проект по eContent Plus — другата голяма програма на Европейската общност. Проекти имаме и по фонд “Научни изследвания” към Министерството на образованието и науката — дигитализация на фонд с копия на ръкописи; към конкурси на Министерството на културата, както и по оперативните програми на ЕС.

Интервюто взе Татяна Дикова

Препечатано от: в. Аз-Буки, №26, 2-8 юли 2008, с.13

USER FRIENDLY
(НЕКЛАСИЧЕСКИ РЕФЛЕКСИИ В АКАДЕМИЧЕН КОНТЕКСТ)
ст.н.с. д-р Любомир Кавалджиев, E-mail: lkavaldjiev@hotmail.com

“Дружелюбно за потребителя” (user friendly) — това е ключовият израз, който стои днес в основата на усилията както при създателите на цифрови информационни системи и устройства, така и в нагласите на техните потребители. Информационните системи в библиотеките, средствата за дигитализиране, каталогизиране и търсене на метаданни не могат да пренебрегнат тази господстваща тенденция на съвременността в началото на 21 век¹. Става въпрос за промяна на съзнанието и ценностната система, а не само за механична замяна на традиционния инструментариум с модерен хардуер или софтуер. Тук именно човешкият фактор има решаващата дума за постигането на ефективност.

Целта на настоящия текст е по-скоро да се разгледа от методологична и когнитивно-психологическа гледна точка онази промяна в парадигмите и интенционалността, която назрява от доста време и днес става господстваща. Тя обаче все още се сблъсква с инерциите и консервативните традиции не само в библиографската дейност, но и в изследователските академични среди в областта на хуманитаристиката и обществените науки. Имаме предвид както действителността в България, така и в по-широк (европейски) контекст.

Същевременно именно в Европа преди повече от половин век възникна един начин на говорене и писане, противоположен на класическата академична парадигма. Него можем да открием още при редица сериозни и задълбочени публикации, които принадлежат на някои от най-видните мислители на 20 век. Такъв тип мислене и изложение срещаме например в характерния за Теодор Визенгрунд Адорно стил и автори бележки в неговата “Философия на новата музика”². В друго негово съчинение³, където той е съавтор, намираме и пространни рефлексии върху историческата деградация на “пруския” академизъм. Още в средата на миналия век Т. Адорно заедно с М. Хоркхаймер си поставят за задача да покажат назрялата необходимост, включително социална и политическа, от радикално преодоляване

¹ Много задълбочен анализ на съществуващите възможности и нагласи в съвременната информационна индустрия и в потребителското търсене в съвременните библиотеки можем да намерим в статията: Tamar Sadeh, Ex Libris. User Experience for Library Users: Time for a Change. (<http://cl.bas.bg/za-centralna-biblioteka-1/byuletin-na-cb-na-ban/resolveuid/ed174a1e75f56ce730bf3c0eef27071f>).

² Adorno, T. Philosophie der neuen Music. Tuebingen, 1949.

³ Horkheimer, M., Adorno, T. Dialektik der Aufklaerung. Philosophische Fragmente. Amserdam, 1947, S. 7.

на рационалистичната догматика, завещана ни от епохата на Просвещението⁴. Според тях именно просветителският рационализъм — официално проповядван и налаган в условията на “масовите общества” на 20 век, естествено води към тоталитаризъм и репресивност в културата. За да се освободи културата от тоталитарните заплахи, да се възвърне естествената човешка креативност и самостоятелност, според Адорно и много негови последователи от Франкфуртската школа, е нужно както политическо, така и най-вече духовно освобождаване от догмите и култа към масовизираното и догматизирано Просвещение, върху които се крепи традиционната европейска официална (“афирмативна”) образованост.

Чрез информационните технологии, които глобално се налагат днес — в началото на 21 век, и заливането на целия свят от “Третата цивилизационна вълна” (според метафората на А. Тофлър) се прави следващата стъпка в посока на преодоляване на “традиционната европейска образованост”. Краят на “епохата на Гутенберг” означава и нещо по-общо: отстъпва на позаден план култът към тоталната централизация, стандартизация и “модулност” в човешките дейности и знания.

Отива си от сцената и чисто индивидуалната конкуренция между интелектуалците — матрицата, зад която се крие в самата интимна същност на “стоковата” печатна (книжна) продукция. Това ще доведе постепенно до налагане на екипното начало, респ. принципа на “елитните ядра” в евристичната дейност⁵ и съответно до състезание между информационни “тимове” вместо индивидуална конкуренция между отделни “самотни” изследователи. “Здравият научен скептицизъм”, един от стълбовете на класическата наука, също отстъпва постепенно пред принципа на доверието, което съвсем не става безкритично, но се основава вече на периодична и задължителна за всеки прагматична проверка на резултатите, която изобщо не търпи аргументите на установени парадигми, заслуги и авторитети.

В условията на информационното “Глобално село” естествено отпадат също всякакви (практически неизпълними и до сега) изисквания за постигане на всеобщовалидна научна стандартизация от чисто рационалистичен, спекулативен тип. Разбираемостта, дори всеобщата (глобалната) се постига днес повече чрез средствата на езиковото (чрез речта) внушение и аудиовизуалното “показване” на наситени с информативност образи, идеи или практически резултати. С други думи, налага се постепенно една “сензитивна” интелектуална култура, която постига комуникация и разбираемост вече и чрез силата на конотативни средства⁶ или чрез повторимост на сугестиращи съобщения, отколкото само чрез традиционното убеждаване, което залагаше досега единствено на силата на доказателствата и на ресурсите на последователното, разсъдъчно (т. е. дискурсивно) излагане на аргументации.

В този световен контекст при общуването в днешните научни “електронни” общности, се раждат и огромно множество виртуални “езици” или “евристични стилове”. Ще ги срещнем при всевъзможните, спонтанно формиращи се и също така спонтанно асоциирани помежду си или изчезващи “групи по интереси” — глобално свързани в киберпространството чрез средствата на компютърните технологии⁷.

Всичко това явно е свързано с отхвърляне и на остарелите академични конвенции, които предишната епоха бе наложила и в обществените и хуманитарни науки. Именно влиянието на съвременната техника, една привидно суха и рационализирана сама по себе си област, по странен на пръв поглед начин съдейства за освобождаването на хуманитарната мисъл от оковите на същата тази просветителска парадигма. Макар и по друг повод Валтер Бенямин, авторът на прочутото есе “Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit”, още преди повече от половин век бе прозрял появата на същите тези модерни психологически нагласи. Според Бенямин, във времената на “всеобщото техническо възпроизводство” неизбежно се повтаря онова напрегнато състояние на духа, характерно за всички ключови моменти

⁴ Сравни и в: Кавалджиев, Л. Тоталитаризъм и култура. (За източната деградация на идеите на Просвещението). // Българско музикознание, 1991, № 4, с. 56-62.

⁵ Виж в: Кавалджиев, Л. Есе за гения. // Музика, музика '95. (Алманах). - София, 1986, с.29-30.

⁶ Виж: Poyatos, F. Man Beyond Words: Theory and Methodology of Nonverbal Communication (Monograph No. 15, State English Council.), Oswego, New York (University College at Oswego), 1976, p. 29-53.

⁷ Виж: Wired Style: Principles of English Usage in the Digital Age. Ed.: Hale, Constance. San Francisco (HardWired), 1996, p. 13.

в човешкото развитие, което заставя историците на културата да поставят под съмнение удобството на своя обичаен метод, изискващ “вживяване” в традициите на “побеждаващата върхушка” от старите епохи и да обърнат поглед към пренебрегваните до тогава актуални промени в “профания свят”. Тогава, именно, те ще имат очи, за да забележат тревожния драматизъм в ставащата около тях всеобща преоценка на ценностите, както и да осъзнаят неизбежната в такива моменти “ирония на историята”. Според В. Бенямин, “Всяка епоха не само мечтае за следващата, но чрез своята мечта тласка напред — към събуждане. Тя носи своя край в себе си и го разгръща — както още Хегел го бе разбрал — с хитрост...”⁸.

В Интернет, на първо място, АДРЕСАТЪТ в голяма степен е неопределен — и по обем, и по равнище на обща култура или образование, и по специфични вкусове, нагласи и предпочитания на “публиката”. В известен смисъл тук адресатът е много по-широк и много по-неопределен, ако го сравним дори с общата маса на телевизионните зрители и слушателите на радиото.

На второ място, съдържанието на писмените текстове на хуманитарните и обществени науки по ИНТЕРНЕТ (както и изобщо при компютърните информационни системи) днес все по-органично е интегрирано с мултимедията: към словото се прибавят и звучащи примери, снимки, факсимилета на печатни текстове и ръкописи, както и видео. Това означава, че чисто текстовата (знаковата) съставка в глобалната информационна мрежа (ИНТЕРНЕТ) постепенно отстъпва на заден план. Когато потребителят на ИНТЕРНЕТ се насочи към което и да е “място” (Site) в мрежата, той забелязва, че все по-често текстовата информация в нея става пренебрежимо малка по обем и значимост, в сравнение с аудиовизуалната информация. Това, изглежда, е една от последните прояви на сбогуване с “Гутенберговата галактика”⁹ — т. е. радикално преодоляване господството на печатното слово, чрез което и образованите хора по традиция до сега са си представяли основния смисъл и резултати от своята научна дейност¹⁰.

На трето място, когато все пак срещаме в ИНТЕРНЕТ отделни специализирани и традиционни по стил академични хуманитарни текстове, ще забележим, че те много често съжителстват на един и същ адрес (Site) и на една и съща ИНТЕРНЕТ страница (WWW) съвместно с превишаваща ги по количество ДРУГА, също текстова информация на съответната тема — при това доста по-атрактивна и актуална, макар и намираща се твърде далеч от всяка доказателственост, уважение към авторитети или добросъвестно посочване на източниците.

⁸ Benjamin, W. Illuminationen. Frankfurt (M.), 1961, S.200.

⁹ Виж в: Malamud, C. World's Fair for the Global Village. Cambridge, Mass.(MIT Press) 1997.

¹⁰ Според някои изследователи, “Науката днес е не дейност за търсене на истината, а род езикови игри, състезания по манипулиране с моделите на научния дискурс. В този план са симптоматични две тенденции: 1) Материалният експеримент все по-често се замества с експеримент върху модели. Ако по-рано теория можеше да се строи само върху откриване на определен порядък, присъщ на света, то днес е напълно допустимо моделиране без изход към каквито и да е реални референти, например компютърни симулации на природни, технологически и социални процеси; 2) Процесът на верификация на хипотезите все по-често се замества с процес на фалшификация. Ако по-рано за достатъчен аргумент против една теория се считаха противоречащи на нейните изводи опитни данни, то днес като аргумент може да служи само изобретяването на алтернативен модел. Науката се превръща в перманентно строене на алтернативни модели. Вследствие на това нарасна ролята на въображението, фантазията, парадоксалността на мисленето в една сфера, където по-рано те биваха анатемосвани, където по-рано границите на нарастване на знанието се задаваха строго от референциите към реалността. Обектът на науката се виртуализира. Виртуализира се и институционалният строй на науката. Академичният статус става функция от образа на компетентност, заслужаваща финансиране. В дейността на учените и студентите все повече сили и време се отделя на създаване и презентация на образ, необходим за успех в конкурсите за получаване на грантове, стипендии за обучение в чужбина, поръчки за консултантски услуги и т.н. Отгук е и разцветът последните десетилетия именно на онези социални технологии, които са адекватни на симулацията на компетентност: изследователски фондове, грантове, консултиране, конференции, академичен обмен, перманентно образование. И тази тенденция не трябва да се разглежда като проява на цинизъм. Високата “плътност” на научната общност не оставя място и време за търпеливо натрупване и представяне на резултатите. Дефицитът на място и време води до това, че единствено научна, рационална форма на дискусия става нелогичната, неструктурирана, но ефективна презентация на образа на идеята или теорията. Ние живеем в епоха на наука на образите и образи на науката”. Виж в: Иванов, Д. Идеята за информационното общество и ИНТЕРНЕТ http://underpear.gyuvetch.bg/translat/io_inet.htm (български превод). <http://www.soc.pu.ru/persons/ivanov/ivanov.shtml> (страница на автора).

Би могло да се помисли, че тук нещата са подобни на познатото третиране на хуманитарни проблеми от страна на журналистиката или електронните медии.

Но ИНТЕРНЕТ все пак е универсална, свръхлиберална и супердемократична “библиотека”, където буквално всеки може да бъде не само читател, зрител или слушател, но да придобие самочувствието на автор на оригинални текстове и артефакти. Всеки може да въвежда в ИНТЕРНЕТ собствени текстове, образи, звуци и да ги подрежда, както си иска (но все пак по определена логика, която се налага и от самите технически средства и конвенции на мрежата). Освен това, вече въведената информация стои в мрежата трайно според желанието на нейния автор и винаги отново може да бъде прочетена повторно. Това е съществено различие на информацията в глобалните компютърни информационни мрежи, ако я сравним с информацията в ежедневния печат, радиото и телевизията, която в повечето случаи е ефимерна, но същевременно е предимно “монологична” и предполага някаква културна йерархия и известна дистанция между източника и адресата на съобщенията.

Затова, на четвърто място, много съществено е да се отбележи, че в ИНТЕРНЕТ информацията по хуманитарни и обществени проблеми (както и всяка друга), независимо от качеството ѝ, постепенно добива една нова, глобална институционализация и нов тип “световна” ценност. И двете, разбира се, имат предимно виртуален характер¹¹, защото ИНТЕРНЕТ не е реална институция, която да има своето седалище на едно място и своето действие в определено време, както и своите обособени само в една област ЦЕННОСТИ (истина, вяра, власт, красота, добро, полезно и пр.). ИНТЕРНЕТ не е нито научна, нито развлекателна, нито морално-възпитателна, нито политическа, нито артистична, нито религиозна, нито комерсиална, нито разузнавателна информационна мрежа. Тя е всичкото това едновременно и в известен смисъл повтаря синкретичния модел на културата от праисторически времена. Във всеки случай тя в много по-голяма степен прилича на визиите за “световно село”, изказани преди десетилетия от Маршал Маклуан¹², отколкото днешната телевизия.

Поради това ИНТЕРНЕТ днес налага тотално не само своята модерна електронна магнетичност, но и един всепроникващ квази-статус на общозначимост, обективност и трайност, както и нов тип идентификация¹³, подобни на известните от миналото психологически феномени: преклонението и митологизирането на печатното слово в епохата след Гутенберг или идентификацията на цели поколения с известни литературни образи от книгите.

Както съвсем до скоро “културата” на хората често се мереше само с това, дали те четат книги или не, а понятието “неграмотност” се отнасяше до онзи, който изобщо не познава и не се стреми към усвояване на писменото слово, така от гледище на едно ново, “ИНТЕРНЕТ-поколение”, културата на човека започва да се мери с активното му присъствие в световната компютърна мрежа (и във виртуалното време и пространство на Информационното общество), а думата “аналфабет” започва да се употребява вече за всеки човек, който няма компютърна грамотност и не се стреми към активно използване на съвременните дигитални средства за информация.

Като се има пред вид, че повечето от съвременните културни модели биват определяни и като информационни, то явно е, че това свързващо понятие е именно ИНФОРМАЦИЯТА.

“Информацията” като понятие, терминологията (дескрипторите) в полето на информацията, както и информацията като ценност (нейният аксиологически аспект) — това е голяма тема, която не бихме могли да разгледаме подробно тук. По нея в съвременността съществуват редица дискусии, вкл. и по въпроса за манипулативния характер и възможности на информацията¹⁴.

По принцип, струва ни се, не може да бъде дадена някаква общовалидна дефиниция

¹¹ Schroeder, R. Possible Worlds: The Social Dynamic of Virtual Reality Technology. Boulder, (Co.: Westview Press), 1996, p. 5-9.

¹² McLuhan, Marshall. The medium is the message. New York (Bantam Books, 1967).

¹³ Turkle, Sherry. Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet. New York (Simon & Schuster), 1995, p. 12-16.

¹⁴ Виж напр. в: Jacobs, S. Information Manipulation Theory: A Replication and Assessment. -Communication Monographs, V. 63, N 1, Mar 1996, p. 74-80; McCornack, S. Information Manipulation Theory. -Communication Monographs, V. 59, N 1, Mar 1992, p. 6-10.

на понятието “информация”, която да важи еднакво във всички случаи и във всички културни области (наука, политика, медии, икономика, изкуство и пр.). Затова тук ще се ограничим с няколко уговорки относно смисъла и прагматичната насоченост, с която използваме понятието „информация” (респ. „информационни системи”) в границите на настоящото изследване.

Както може да се установи лесно от всеки достатъчно подробен терминологичен речник в съвременния език относно употребата на думи като “информация” и “моделиране”, налице е един изключително широк спектър от конкретни значения и словоупотреби — според най-различни ситуации и контексти.

Специално за думата “информация” тези значения в английския език могат да бъдат обобщени в 5 групи, а именно:

1. information, info -- (a message received and understood that reduces the recipient's uncertainty);
2. data, information -- (a collection of facts from which conclusions may be drawn; “statistical data”);
3. information -- (knowledge acquired through study or experience or instruction;
4. information, selective information, entropy -- ((communication theory) a numerical measure of the uncertainty of an outcome; “the signal contained thousands of bits of information”);
5. information -- (formal accusation of a crime).

Като се изключи последното, твърде специфично юридическо значение на “информацията”, всички останали биха имали някакво отношение към информационното моделиране в хуманитарната сфера. Например второто значение пряко се отнася до документалистиката и компютърните бази данни създадени на нейна основа, както и до социалната психология и социология. Третото значение пък пряко се отнася до хуманитарните науки и съответното специализирано образование (научна информация, резултати от наблюдения и теоретични анализи, учебен материал, усвояван в процеса на специалната художествена, културна или научна квалификация).

С оглед на темата на настоящата публикация, ние избрахме като особено подходящи първото и четвъртото значение на термина „информация”. Тези значения са близки, защото и според двете, в резултат на получената информация се намалява степента на неопределеност и несигурност (Uncertainty) в съзнанието на този, който възприема съобщението.

Онова, което носи информация, е повече или по-малко новото, невероятното от гледище на този, който я възприема. Добрият източник на информация в този смисъл, добрият информационен модел, ефективните информационни системи са такива, които оправдават очакванията, дори “глада” за новости от страна на “публиката”, която сама търси тази информация чрез електронните източници или ИНТЕРНЕТ.

Така разбраната информация тук е едновременно близка и далечна до разбирането ѝ в медийната култура (печата, радиото, телевизията). Адресатът тук е много по-активен в търсенето на информацията (новостите), иначе той не би инвестирал време и средства, за да си ги доставя по този път, а би се задоволил с пасивно възприемане на общия поток от звуци, образи или текстови информации, които може да слуша около себе си, да прочете или види по вестниците, да възприеме от електронните медии.

От друга страна, в ИНТЕРНЕТ, макар и да съществуват специализирани в хуманитаристиката бази данни или електронни (он-лайн) списания, те трудно могат да се сравняват с локалните си неелектронни аналози (специализираните архиви и библиотеки) и със специализираните публикации — книги или списания. Разликата тук е не толкова в количеството или задълбочеността на информацията, а в това за кого и с каква цел е поставена тази информация там.

Когато например един музикален специалист или любител иска спокойно, в достатъчно продължителен срок да се запознае с някаква утвърдена истина, да проследи някаква хипотеза или да се наслади на нечий индивидуален дискурс, той се обръща към книгата, списанието или личния контакт (дискусия, конференция). Чрез тях той може многократно да се връща, да “прелиства”, да обсъжда, да споделя и да си припомня текстове, които му харесват или които му изглеждат любопитни. Чрез колекциите си от музикални записи той може многократно да

слуша любима музика, която вече не е нова.

Никой или почти никой, който създава информационна система в ИНТЕРНЕТ или локална електронна база данни, не си представя “профила” на своя адресат по този начин. Иначе просто не би имало смисъл да се инвестира в едно такова средство за информация, щом вече отдавна съществува другият, традиционен начин за доставяне на знания, факти и звуци на публиката и на специалистите.

Силата на компютърните информационни системи е именно в лекотата и бързината на възприемането и търсенето, непрекъснатото обновяване на данните и конотациите (и непрекъснатото им остаряване и заместване с нови). Нейната атрактивност е при четене именно от компютърния монитор, бързото ѝ “протичане” по екрана и изчезване, което предполага и бързо запомняне (но и забравяне) на конкретните източници и препратки към публикации или други “места” в ИНТЕРНЕТ.

Най-накрая никой не би правил специална информационна система по ИНТЕРНЕТ (изискваща ангажиране на значително време и средства), предназначена за много тесен кръг специалисти, които имат възможност да общуват помежду си по друг начин (за тях, освен традиционните конгреси, конференции и епистолярно общуване, съществуват и по-модерни средства в самата глобална мрежа: групи по интереси, електронна поща, “мейл-сървъри” и др.).

От тук можем да направим извода, че в компютърните информационни системи понятието „информация” се тълкува като равнозначно на “нови и атрактивни за широкия потребител електронни съобщения”.

Следователно тук се акцентира върху адресата на конкретния информационен модел и на неговата реакция към предлаганата му информация. Прагматичният аспект на информацията в това ѝ значение се допълва и от следващата (четвърта) словоупотреба, която е типична за семантиката и синтактиката в науката информатика, в когнитивната психология и в съответните математически теории или термини: ентропия, негентропия, сигнал, шум, плътност и излишък в съобщението (redundance), обратна връзка, паралелни и последователни канали за обработка на сигнала и пр.

Естествено е, че тези значения на информацията ще бъдат предпочетени, когато обсъждаме именно компютърните информационни модели в областта на хуманитаристиката. Една друга важна особеност в тази употреба на понятието „информация” е акцентиранието на нейния предимно количествен аспект и известното абстрахиране от качествено ѝ съдържание.

По подобен начин третира понятието „информация” Абрахам Мол в своята книга “Теория на информацията и естетическото възприятие”. Този автор дори е склонен да въведе формула за естетическа ценност, която “измерва” по-голямата ценност на произведението според новостта (невероятността) в определен (но не прекалено дълъг) отрязък от художественото събитие, съпоставена с очакванията на конкретен реципиент или група. При откъси с продължителност не повече от 4-8 секунди новостта (невероятността, екстравагантността) на съобщението може даже далеч да надхвърли прага на издръжливост към необичайното, който се измерва в зависимост от общата и култура, слухов или зрителски опит (очаквания) на възприемащия¹⁵.

Подобни подходи се използват интензивно и днес в когнитивната психология¹⁶. Това вероятно измерване на информацията има косвена връзка и с въпроса за “ценностните маркери” в информационните модели и техния действителен “денотат” от гледище на логическата семантика или на лингвистиката.

Тук е много важно да съпоставим така разбираното понятие за „информация” с понятието “научна истина”. В редица случаи, за щастие, тези две понятия съвпадат. Още повече, че множество дори общоизвестни, банални истини се възприемат като новост, ако са включени в модели, предназначени за информизиране на широката публика или за обучение. Тук, обаче има голямо значение пак нагласата на адресата, желанието му да се информира за нещо относно

¹⁵ Виж.: Moles, A. *Theorie d' information et perception esthetique*. Paris, 1958 (руско издание: Моля, А. *Теория информации и естетическое восприятие*. М., 1966, с.147-157).

¹⁶ Виж напр. в Bradshaw, D., Madigan, D., Unyk, A. *Distinguishing between the data-based expectancy model and the Implication-realization model*. In: *Program of the Second International Conference on Music Perception and Cognition*, Los Angeles, Cal. (UCLA), Feb 22-26, 1992, p. 88-89.

хуманитарната област, за което той смята (или му е внушено чрез самото съобщение), че е нещо интересно и важно конкретно за него.

Ако в модела се съдържа например съобщението “Музиката е вид изкуство” — това очевидно е азбучна истина в хуманитаристиката, но неговата информационна стойност е нулева (дори за учащите се). Ако кажем обаче: “Музикалният звуков дизайн беше признат за вид изкуство, за което според закона се изплащат авторски права” — такова съобщение вече ще има значителна информационна стойност поне за онези адресати, които сами създават електронна музика и саунди, както и за тяхната публика. Ако в информационната система се появи такова съобщение: “Джон Ленън в същност не е бил убит — застрелян е негов двойник, а той самият живее в Тибет” — тази явна неистина поне първоначално ще има огромна (сензационна) информационна стойност почти за всички.

Тези примери ни показват, че информацията е понятие, което не напълно съвпада с научната истина (а още по-малко с научната аргументация и доказателство). Не можем да очакваме от информационната компютърна система, дори когато в нейната подготовка участвуват научни специалисти от висок ранг, че тя ще стане безпогрешен генератор на научни истини и задълбочени анализи. Такава “истинна” система, дори ако тя би била теоретично възможна, ще бъде абсолютно безинтересна както за своите създатели, така и за публиката.

В полето на информацията истините (задълбочени, повърхностни, нови, остарели, азбучни, фактологически или постигнати по пътя на логическия анализ) съжителствуват с множество от полуистини, хипотези, догадки, слухове, “красиви неистини”, преувеличения и с открити манипулации или дезинформации.

Всяко морализиране или изискване за научна строгост в тази област са безпредметни. Първото би цензурирало информацията с оглед на спокойствието на съответна социална група или общност, а второто би забавило подаването на информацията и с това би унищожило нейната актуалност. По това сферата на информацията почти не се отличава в своя принципиален релативизъм и либералност от сферата на самото изкуство.

Почти всички естетически функции, и то не само в художествената култура, предполагат също участието на “красивата лъжа”, на самозаблудата или дори на “циничната измама”, с оглед на постигане на определен ефект или утвърждаване на определен стил или естетика. Особено важи това за функции като магическата, иновационната или развлекателната. Хомо Луденс, а също и Хомо Фабер (в случая когато последният встъпва в ролята си на новатор или пророк) повсеместно и целенасочено се отклоняват от това, което може да се определи като служене на проверените истини — в строгия смисъл на това понятие. Хьойзинха например цитира изследванията относно историята на магическите техники, според които вярата, постигана с тях, задължително съдържа елемент на самозалъгване (make-believe): “Човек независимо от това, дали е магьосник или омагьосан, винаги е едновременно посветен и излъган. Но обикновено човек иска да бъде излъган”¹⁷. Във виртуалното пространство на “световното село” и в информационните ресурси на ИНТЕРНЕТ днес действуват мощни механизми за масова сугестия и манипулация, за появяването на които авторът на “Хомо Луденс” не е могъл дори да предполага в 30-те години на нашия век, когато е писал книгата си.

Съвременните информационни “аниматори” по световните мрежи — това всъщност не са толкова отделни тесни специалисти, а екипи, съставени от творчески личности (вкл. и учени), които съчетават в своята работа органично атрибутите на Хомо Луденс и Хомо Фабер. Те непрекъснато “си играят” свободно с информацията и същевременно упорито работят за откриването на действително нови истини и за широката и атрактивна социализация на съществуващите.

Този стил и такова разбиране за понятието „информация” и за информационните системи постепенно прониква в съзнанието и на българските специалисти в областта на хуманитарните и обществени науки, както и в библиотекознанието. Изоставането обаче в практическото използване на неklasически средства заплашва академичните информационни системи и библиотеки да са със слаба конкурентноспособност и да бъдат непривлекателни в очите особено на по-младото „информационно поколение”. А това за информационните

¹⁷ Цит. по: Хьойзинха, Й. НОМО LUDENS. София, 1982, с. 47.

системи означава най-малкото липса на приток от по-млади квалифицирани и талантиливи кадри, мотивирани да работят в тяхната разработка или попълване с данни, както и липса на интерес към тях у бъдещите им потребители.

ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2008)

Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

03 октомври

35 г. от смъртта на АНАТОЛИЙ ФИЛИПОВИЧ МИЛЕР (01.03.1901–03.10.1973), руски историк.

Чуждестранен член (1969).

04 октомври

155 г. от рождението на СТЕФАН ПАНАРЕТОВ ХАДЖИИЛИЕВ (04.10.1853–19.10.1931), филолог, просветен деец, общественик и публицист, дипломат.

Дописен член (1884), редовен член (1884). Дарител на БАН.

04 октомври

155 г. от рождението на ФРАНТИШЕК ПАСТЪРНЕК (04.10.1853–17.02.1940), чешки филолог-славист.

Чуждестранен член (1926).

05 октомври

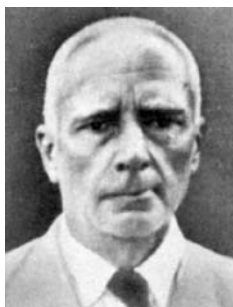
130 г. от рождението на МИХАИЛ ПЕТРОВ АРНАУДОВ (05.10.1878–18.02.1978), литературен историк и теоретик, фолклорист, етнограф, историк на българската култура.

Дописен член (1918), действителен член (1929, изключен 1944, възстановен 1956).

07 октомври

40 г. от смъртта на ЕМИЛ ПЕТРОВИЧ (04.01.1899–07.10.1968), румънски езиковед.

Чуждестранен член (1963).

09 октомври

40 г. от смъртта на НИКОЛАЙ АДНДРЕЕВ СТОЯНОВ (21.11.1883—09.10.1968), ботаник.

Дописен член (1929), действителен член (1938). Главен научен секретар на БАН (1956-1959).

11 октомври

20 г. от смъртта на АТАНАС АТАНАСОВ СТОЙКОВ (28.10.1919—11.10.1988), изкуствовед.

Член-кореспондент (1974).

14 октомври

90 г. от рождението на ЛЮБОМИР ДИМИТРОВ ЖЕЛЯЗКОВ (14.10.1918—12.05.1993), химик-органик и фармакобиохимик.

Член-кореспондент (1974), академик (1979). Главен научен секретар (1973-1977) и заместник-председател на БАН (1977-1988).

14 октомври

95 г. от смъртта на ПОРФИРИЙ ИВАНОВИЧ БАХМЕТЕВ (26.02.1860—14.10.1913), физик и биолог.

Дописен член (1898), действителен член (1900).

15 октомври

105 от рождението на МИНЧО ГЕНЧЕВ КОНДАРЕВ (15.10.1903—27.05.1997), агроном-ампелограф, обществен деец.

Член-кореспондент (1971).

16 октомври
40 г. от смъртта на **ВАЛТЕР ФРИДРИХ** (25.12.1883—16.10.1968), немски физик.
Чуждестранен член (1958).

17 октомври
155 г. от рождението на **ИВАН ПЕТКОВ СЛАВЕЙКОВ** (17.10.1853—24.04.1901), учител, публицист и общественик.
Дописен член (1884), редовен член на (1884).

18 октомври
175 г. от рождението на **ВАСИЛ НИКОЛОВ ПОПОВИЧ** (18.10.1833—07.08.1897), писател, художник, учител и общественик.
Дописен член (1872), редовен член (1884).

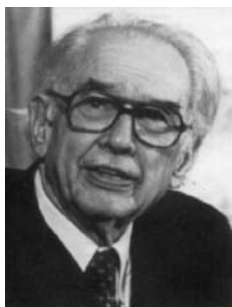
18 октомври
70 г. от рождението на **ИВАН ДОБРЕВ ДОБРЕВ** (18.10.1938), езиковед.
Член-кореспондент (1995).

20 октомври
170 г. от рождението на **МАРИН СТОЯНОВ ДРИНОВ** (20.10. 1838—28.02.1906), историк, филолог, общественик и държавник.
Действителен член-основател на БКД (1869), почетен член (1898).
Председател на БКД (1869-1882, 1884-1898).

20 октомври
45 г. от смъртта на ЦВЕТАН ДИМИТРОВ СТАЙКОВ (08.02.1903—
20.10.1963), агрохимик.
Член-кореспондент (1961).

21 октомври
105 г. от рождението на ДЖОН ВИНСЪНТ АТАНАСОВ (21.10.1903—
15.06.1995), американски математик.
Чуждестранен член (1983).

21 октомври
110 г. рождението на ЦВЕТАН АНГЕЛОВ КРИСТАНОВ (21.10.1898—
11.05.1972), дерматолог и венеролог, философ, обществено-политически
деец.
Академик (1947).

22 октомври
125 г. от рождението на ВЛАДИМИР НЕСТОРОВ МАРКОВ (22.10.1883—
25.08.1962), ветеринаран лекар, микробиолог.
Член-кореспондент (1947), академик (1952).

23 октомври
95 г. от рождението на ДМИТРИЙ ФЬОДОРОВИЧ МАРКОВ (23.10.1913—
07.11.1990), руски литературовед-славист.
Чуждестранен член (1968).

25 октомври

70 г. от рождението на МИНЧО БАНКОВ ХАДЖИЙСКИ (25.10.1938), инженер, специалист по автоматизация на технологични процеси.

Член-кореспондент (2004).

26 октомври

75 г. от рождението на ИВАН ТОДОРОВ ТОДОРОВ (26.10.1933), физик.

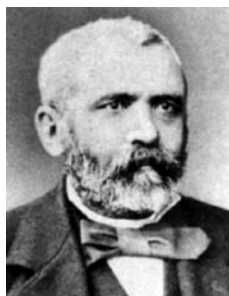
Член-кореспондент (1967), академик (1974).

27 октомври

55 г. от смъртта на ЙОСИФ МАСКИМОВИЧ ФАДЕНХЕХТ (24.11.1873—27.10.1953), юрист, общественик.

Действителен член (1906).

28 октомври

180 г.от рождението на ДРАГАН КИРЯКОВ ЦАНКОВ (28.10.1828—11.03.1911), политик, държавник и обществен деец, публицист.

Дописен член (1871, преизбран 1882), почетен член (1884).

31октомври

110 г. от смъртта на ЙОСИФ АНТОНОВ КОВАЧЕВ (14.01.1839—31.10.1898), педагог и общественик.

Дописен член (1875), редовен член (1884).

31 октомври

75 г. от рождението на ДИМИТЪР ЛЮБЕНОВ ЙОРДАНОВ (31.10.1933), метеоролог-геофизик.

Член-кореспондент (2004).

**КНИГИ ОТ АКАДЕМИЧНОТО ИЗДАТЕЛСТВО “ПРОФ. МАРИН ДРИНОВ”,
ПОСТЪПИЛИ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БАН
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg**

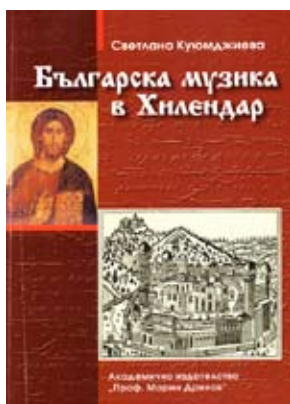
КОЛЕВ, Иван Станчев. Оптоелектроника : Буквени съкращения на английски език : Българско-английски речник. Учебно пособие / Иван Станчев Колев, Елена Недялкова Колева. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. — 168 с.

ISBN 9543221731

ISBN 9789543221738

System number [000073381]

Разгледани са всички основни видове оптоелектронни прибори — източници на светлина, фотоприемници, оптрони, оптронни интегрални схеми, индикаторни прибори. Посочени са типични представители за всеки вид с основните им параметри, характеристики и схемни приложения. Специално място е отделено на съвременните направления в оптоелектрониката и нейното приложение в медицината, военната техника, машиностроенето, охранителната техника и др.

КУЮМДЖИЕВА, Светлана. Българска музика в Хилендар / Светлана Емилова Куюмджиева. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2008. — 176 с. : ноты ; факс.

ISBN 978954322185

System number [000106165]

Книгата е първо по рода си изследване на песенен репертоар в ръкописи от Хилендарския манастир, свързани с историята на българската музика. Произведенията се разглеждат в контекста на музикално-стилистичните промени, настъпили в балканската православна музика през XVIII и XIX в., от което време е голяма част от проучените материали. Тази музика показва стремежа на книжовниците там да предадат традиционния музикален репертоар на новия за Балканите църковнославянски език и да съберат, запишат и съхранят славянската и в частност българската национална памет на Балканите.

СТАНКОВА, Радослава Цветанова. Сръбската книжевнина през XIII в. : (Контекст и текст) / Радослава Цветанова Станкова. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2007. — 224 с. : Резюме на англ. ез. с. 221-222 ; Бележки под линия ; Библиогр. с. 193-220

ISBN 9789543221936

System number [000090734]

Книгата представлява многостранно проучване в сравнителен план на сръбската и българската книжовна продукция в синхронен и диахронен аспект за периода на XIII в. и преходните векове.

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА
БИБЛИОТЕКА НА БАН**
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АДАМОВ, Величко Е. Инвестиции / Величко Е. Адамов, Стоян Проданов. — 4. прераб. и доп. изд. — Велико Търново : Абагар, 2007. — 446 с. : ил. ; Библиогр. с. [433]-438

ISBN 9789544277475

System number [000099546]

АКСЕЛРОД, Алън. Науката — лесно и бързо / Алан Акселрод ; Прев. от англ. Жана Ценова. — София : ЛИК, 2005. — 392 с.

ISBN 9546076899

System number [000062362]

АЛЕКСИЕВ, Сим. Градът : Градя и руша : Стихове / Сим Алексиев ; Ред. Димитър Атанасов. — Пловдив : Ракурси ООД, 2006. — 80 с. : ил.

ISBN 9549105598

System number [000092722]

АНГЕЛОВ, Боян. Византийска мозайка : Поезия / Боян Ангелов ; Худож. Здравка Ангелова-Косара. — София : Български писател, 2007. — 60, [2] с. : ил.

ISBN 9789544436798

System number [000099120]

БИНГАМ, Хари. Авиатори : Роман / Хари Бингам ; Прев. от англ. ез. Веселин Лаптев. — София : Обсидиан, 2005. — 80 с.

ISBN 9547691031

System number [000098992]

БОЛКОВЪР, Дейвид. Офисният живот: Шокиращата истина / Дейвид Болковър ; Прев. от англ. ез. Цветомира Николова. — София : ЛИК, 2007. — 210 с.

ISBN 9789546077400

System number [000099406]

БУГАРСКА поезија друге половине двадесетог века : Антологија = Българска поезия от втората половина на двајсети век : Антологија / [Приред. и прев.] Марин Младенов, Татјана Дункова. — Београд : Завод за уџбенике и наставна средства ; Ниш : Братство, 1998. — 483, [4] с. : ил.

ISBN 8617060840

System number [000099211]

БУЧКОВ, Николай Петров. Късопааметник, видяно и чуто... : Кн. 1. Късопааметник, видяно и чуто...; 2. Късопааметник, видяно и чуто...; 3. Късопааметник, видяно и чуто...; 4. Мрежата, видяно и чуто / Николай Бучков. — [Пловдив] : [Б. изд.], [б. г.]. — 326 с. : ил. — 280 с. : ил. — 399 с. : ил. — 216 с. : портр., факс.

ISBN 954915694X

ISBN 9789549156942

ISBN 9549156958

ISBN 9789549156959

ISBN 9789549211733

System number [000099178]

System number [000099180]

System number [000099182]

System number [000101268]

БЪЛГАРИЯ. [Закопи и др. п.] Национални стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия 2008 / Иван Дочев и др. ; Под общ. ред. на Иван Дочев. — София : Коман, 2007. — 430 с. : табл.

ISBN 9789549355116

System number [000099779]

БЪРОУЗ, Уилям. Сбъркан : [Роман] / Уилям Бъроуз ; Прев. от англ. ез. Богдан Русев. — София : Фама, 2005. — 128 с.

ISBN 9545972254

System number [000099463]

БЪОКЛ, Манфред. Посланието на друидите : Мъдростта от другия свят / Манфред Бъокл ; Прев. от нем. Жана Цекова ; Ред. Елица Тодорова. — София : ЛИК, 2006. — 210, [1] с. : Ориг. загл.: Die Botschaft der Druiden. Weisheit aus der Anderswelt ; Библиогр. с. [211]

ISBN 9546077062

ISBN 9789546077066

System number [000099489]

ВАСИЛЕВ, Веселин Костов. Рефлексията в познанието, самопознанието и практиката / Веселин Костов Василев. — Пловдив : Макрос, 2006. — 290 с. : ил. : Резюме на англ. ез. с. 285-286 ; Резюме на рус. ез. с. 287-288 ; Библиогр. с. 270-284

ISBN 9545611952

ISBN 9789545611957

System number [000099140]

ВАСОВ, Мила. Дилема : Стихотворения / Мила Васов ; Предг. Стефан Николов. — Ниш : Братство, 2005. — 72 с.

ISBN 8684125053

System number [000099005]

ВИАН, Борис. Заблудени мацки : [Роман] / Борис Виан (Върнън Съливан) ; Прев. от фр. Мария Коева. — София : Фама, 2005. — 135 с.

ISBN 9545972297

System number [000099633]

ВСИЧКО, което растне, би искало да пее : Подбор на сръбска поезия за деца = Све што расте, хтело би да пева : Избор српске поезије за децу / [Състав.] Раша Попов, Поп Д. Джурджев ; Прев. от сръбски Кирил Назърв, Денко Рангелов. — Ниш : Братство ; Нови Сад : Змаџеве дечје игре, 2006. — 185 с.

ISBN 8684125088

System number [000099527]

ВУНЧЕВ, Иван. Вървя в браздата на съдбата : Лирика / Иван Вунчев. — София : Пони, [2007]. — 112 с. : ил.

ISBN 9789549467161

System number [000098973]

ВЪЛЧЕВ, Найден. Найден Вълчев : Литературни анкети / Панко Анчев. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 304 с. : портр. : Именен показалец с. 284-[300] ; Книги от Найден Вълчев с. 279-281

ISBN 9789540900766

System number [000095547]

ВЪРБАНОВ, Боян. Душа от обич наранена : Стихотворения / Боян Върбанов. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 55 с.

ISBN 9789540900872

System number [000098195]

ГИРГИНОВ, Антон Тонев. Наказателно право на Република България : Курс лекции : [Т. 2. Наказателно право на Република България : Курс лекции. Особена част -] Антон Тонев Гиргинов. — 2. основно прераб. изд. — София : Софи-Р, 2005. — 616 с.

ISBN 9546381381

System number[000099500]

ГОЗЕС, Исак. Есента на гларуса / Исак Гозес ; Худож. Илиян Савков. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 203, [3] с. : ил.

ISBN 9789540900841

System number [000099145]

ГОЧЕВ, Александър. Мемоари : Пиеса в дванадесет картини / Александър Гочев ; Ред. Димитър Танев. — София : Пламък, 2008. — 64 с.

ISBN 9789548046879

System number [000096926]

ДАМЯНОВ, Марин. Лошите и злите : Криминални разкази / Марин Дамянов. — София : Аргус, 2007. — 224 с.

ISBN 9789545701573

System number [000098994]

ДВОРЯНОВА, Емилия Валтер. Passion или смъртта на Алиса : Роман-фуга ; La Velata / Емилия Валтер Дворянова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2005. — 288 с.

ISBN 9547691120

System number [000092700]

10 КНИГИ за Варна 2006 / Аглика Стефанова и др. — Варна : Сдружение Книги за Варна, 2007. — 882 с. : ил.

ISBN 9789549145939

System number [000099587]

ДИЛОВ, Любен. Незабравимо : Избрана фантастика / Любен Дилов ; Състав. и предг. Георги Величков. — София : Аргус, 2007. — 480 с. : ил.

ISBN 9789545701597

System number [000098922]

ДИМИТРОВА, Кремена. Театърът на Стоян Камбарев — режисура на пространството / Кремена Димитрова. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 133, [1] с. [10] л. сн. : Бележки след всяка тема ; Библиогр. с. 96

ISBN 9789540900520

System number [000099080]

ДЪНКОВ, Александър. Съдба : Избрани стихове / Александър Дънков. — Ниш : Братство, 2006. — 88 с.

ISBN 8684125142

System number [000098980]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Предишно първо отделение, Страсбург. Висшият мюсюлмански духовен съвет срещу България : (Жалба №39023/97). Решение от 16 декември 2004, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2005. — 44 с.

ISBN 9548094088

System number [000096979]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Ангелов срещу България : (Жалба №44076/98). Решение от 22 април 2004, Страсбург. ; Делото Манчева срещу България : (Жалба №39609/98). Решение от 30 септември 2004, Страсбург. — София : Фондация

Български адвокати за правата на човека, 2005. — 46 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094053
System number [000097029]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Дело Кехая и други срещу България : (Жалби №47797/99 и 68698/01). Решение от 12 януари 2006, Страсбург ; Дело Кирилова и други срещу България : (Жалби №42908/98, 44038/98, 44816/98 и 7319/02). Решение от 9 юни 2005, Страсбург ; “Капитал банк” АД срещу България : (Жалба №49429/99). Решение от 24 ноември 2005, Страсбург — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2006. — 144 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094126
ISBN 9789548094122
System number [000097074]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Пръмов срещу България : (Жалба №42986/98). Решение от 30 септември 2004, Страсбург ; Делото Нешев срещу България : (Жалба №40897/98). Решение от 28 октомври 2004, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2005. — 36 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094061
System number [000097044]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Рачеви срещу България : (Жалба №47877/99). Решение от 23 септември 2004, Страсбург ; Дело И. Д. срещу България : (Жалби №43578/98). Решение от 28 април 2005, Страсбург ; Делото Прикян и Ангелова срещу България : (Жалба №44634/98). Решение от 16 февруари 2006, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2006. — 80 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094134
ISBN 9789548094139
System number [000097065]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Тотева срещу България : (Жалба №42027/98). Решение от 19 май 2004, Страсбург ; Делото Кръстанов срещу България : (Жалба №50222/99). Решение от 30 септември 2004, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2005. — 64 с. : Бележки под линия
ISBN 954809407X
System number [000097048]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Хаджикостова срещу България : (Жалба №36843/97). Решение от 4 декември 2003, Страсбург ; Делото Джангозов срещу България : (Жалба №45950/99). Решение от 8 юли 2004, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2004. — 44 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094037
System number [000097045]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Пето отделение, Страсбург. Делото Данов срещу България : (Жалба №56796/00). Решение от 26 октомври 2006, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2006. — 40 с. : Бележки под линия
ISBN 9789548094146
Бележки под линия
System number [000096932]

ЕВРОПЕЙСКИ съд по правата на човека. Първо отделение, Страсбург. Делото Йоргов срещу България : (Жалба №40653/98). Решение от 11 март 2004, Страсбург. — София : Фондация Български адвокати за правата на човека, 2004. — 44 с. : Бележки под линия
ISBN 9548094045
System number [000096963]

ЕДУАРДС, Пол. Наръчник на практичния мечтател : Как да намерите време, пари и енергия, за да живеете така, както искате / Пол Едуардс, Сара Едуардс ; Прев. от англ. Станислава Миланова ; Ред. Елица Тодорова. — София : ЛИК, 2006. — 326 с. :

ISBN 9546077054

ISBN 9789546077059

System number [000099644]

ЗАМБОР, Ян. Снежни искри : Стихотворения / Ян Замбор ; Прев. от словашки ез. Димитър Стефанов. — София : Хайни, 2007. — 96 с.

ISBN 9789549835670

System number [000097043]

ЗАМЯТИН, Евгений. Ние : [Роман] / Евгений Замятин ; Прев. от рус. Росица Бърдарска. — София : Фама, 2007. — 174 с.

ISBN 9789545973000

System number [000099581]

ИВАНОВ, Новица. Да пазиш нощта на будните : Разкази и новели / Новица Иванов. — Ниш : Братство Свен, 2008. — 173 с. : ил.

ISBN 9788684125158

System number [000099062]

ИВАНОВ, Цветко. Живи спомени : Стихотворения / Цветко Иванов. — Ниш : Братство, 2006. — 78 с. : ил.

ISBN 8684125134

System number [000098985]

ИЛЕЛ, Йосиф Маир. Историята пишехме с кръв : Кн. 1. Трябваше да издържим / Йосиф Маир Илел. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 360 с.

ISBN 9789547399686

System number 000098947]

ИЛИЕВ, Андрея. Когато един мъж е на колене : Криминални повести / Андрея Илиев. — София : Аргус, 2007. — 192 с.

ISBN 9789545701566

System number [000098996]

ИЛИЕВА-НИКОЛИЧ, Деница. Танцът на игривите дни : [Стихове] / Деница Илиева Николлич. — Ниш : Братство, 2004. — 63 с. : ил.

ISBN 8684125037

System number [000098982]

КАЗАНДЖИЕВ, Георги Атанасов. Генерал от пехотата Данаил Николаев — епопея на един живот / Георги Атанасов Казанджиев. — Добрич : Матадор 74, 2007. — 88 с. : Библиогр. с. 88

ISBN 9789543710850

System number [000096941]

КАЗАНДЖИЕВ, Георги Атанасов. Манастирът “Св. Марина”, село Ботево / Георги Атанасов Казанджиев, Иван Николов Колев. — Добрич : Матадор 74, 2007. — 76 с. : портр. ; фотогр. + 4 с. цв. фотогр. ; Библиогр. и др. бел. с. 71-72

ISBN 9789543710843

System number [000097033]

КАРАДЖОВ, Георги. Раиа : Упражнение по стил / Георги Караджов ; Предг. Георги Величков ; Худож. Калин Николов. — София : Аргус, 2007. — 188 с. : ил.

ISBN 9789545701580

System number [000099034]

КАРАХАСАН-ЧЪНАР, Ибрахим. Етническите малцинства в България / Ибрахим Карахасан-Чънар. — София : ЛИК, 2005. — 251 с. : цв. ил. ; Библиогр. с. 245-248

ISBN 9546076783

System number [000051691]

КАРАХАСАН-ЧЪНАР, Ибрахим. Светът на исляма : Пълна хроника на мюсюлманската цивилизация : Т. 1. Раждането на исляма и арабската експанзия; 2. Турският свят, Персия (Иран), Индия, черна Африка, новото време и Балканите; 3. Османските потайности: еничарите / Карахасан-Чънар, Ибрахим. — София : ЛИК, 2006-2007. — 416 с. : ил. ; Именен показалец с. 381-404 ; Библиогр. с. 405-413 ; — 322 с. : ил. ; Именен показалец с. 267-296 ; Библиогр. с. 297-322 ; — 245 с. : ил. ; Именен показалец с. [227]-240 ; Библиогр. с. [241]-245

System number [000080633]

System number [000080634]

System number [000092772]

ISBN 9546077135

ISBN 9789546077134

ISBN 9789546077479

КЕНЕДИ, Джон Фицджералд. Мисли, речи & анекдоти / Джон Фицджералд Кенеди ; Подбор и прев. Мария Коева. — София : Фама, 2006. — 144 с. : сн.

ISBN 9545972378

ISBN 9789545972379

System number [000099491]

КОЕЛЮ, Паулу. Алхимикът / Паулу Коелю ; Прев.от португалски ез.. Даниела Петрова. — 4. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 160 с.

ISBN 9547690906

System number [000099037]

КОЕЛЮ, Паулу. Вероника решава да умре / Паулу Коелю ; Прев. от португалски. Даниела Петрова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 206 с.

ISBN 9547690930

System number [000099014]

КОЕЛЮ, Паулу. Войнът на светлината : Наръчник / Паулу Коелю ; Прев. от португалски. Даниела Петрова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 158 с.

ISBN 9547690957

System number [000099028]

КОЕЛЮ, Паулу. Демонът и сеньорита Прим / Паулу Коелю ; Прев. от португалски. Даниела Петрова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 176 с.

ISBN 9547690949

System number [000099008]

КОЕЛЮ, Паулу. Единайсет минути : Роман / Паулу Коелю ; Прев. Даниела Петрова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 270 с.

ISBN 9547690965

System number [000099054]

КОЕЛЮ, Паулу. Край река Пиедра седнах и заплаках / Паулу Коелю ; Прев. от португалски ез. Даниела Петрова. — 2. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 160 с.

ISBN 9547690922

System number [000099020]

КОЕЛЮ, Паулу. Петата планина : Роман за неизбежното / Паулу Коелю ; Прев. от португалски. Даниела Петрова. — 3. изд. — София : Обсидиан, 2007. — 175 с.

ISBN 9547690914

System number [000099043]

КОЛАРОВ, Милко. Недовършена анкета / Милко Коларов, Теодора Стефанова ; Ред. и послеслов Светлозар Игов. — [Варна] : Техноинженеринг АВС ООД, 2006. — 144 с. : ил.; факс. ; портр.

ISBN 9549126455

ISBN 9789549126457

System number [000097047]

КОСТОВ, Симеон. Стените на царица Теодора : Разкази / Симеон Костов ; Ред. и предг. Мария Димитрова Гарева. — Ниш : Братство Свен, 2005. — 186 с. : ил.

ISBN 868412507X

System number [000099082]

КРИСТИ, Агата. Часовниците / Агата Кристи ; Прев. Владимир Германов. — София : Ера, 2007. — 262 с.

ISBN 9789549395808

System number [000100265]

ЛУКАЧ, Джон. Демокрация и популизъм : Страх и омраза / Джон Лукач ; Прев. от англ. Кольо Колев. — София : Обсидиан, 2005. — 222, [1] с. : Индекс с. 218-[223]

ISBN 9547691090

System number [000099001]

ЛУКОВ, Владимир. Следи от вятър : Стихове / Владимир Луков. — София : Пропелер, 2007. — 64 с.

ISBN 9789549367898

System number [000096974]

ЛЮБИМИ фентъзи разкази : Т. 2. Откраднатият Граал. Прев. Камен Костов и др. — София : Труд, 2006. — 249 с.

ISBN 9789545285585

System number [000099622]

ЛЮБОВТА, без която не можем : Поетичен сборник. — Варна : Славена, 2007. — 40 с. : ил.

ISBN 9789545796951

System number [000096912]

МАНОЛОВ, Стефан. Църковно устройство : Конституционно право на католическата църква : Т. 1. Каноническо право / Стефан Манолов. — Пловдив : Свети Никола ООД, 2007. — 340 с.

ISBN 9789549069488

System number [000098968]

МАРИЯ Михаела, псевд. Двойна луна : Лирика / Мария К. Николова. — Добрич : Матадор 74, 2007. — 84 с. : цв. ил.

ISBN 9789543710973

System number [000097017]

МАРКОВА, Петра. Тайните на двойната звезда : Стихотворения / Петра Маркова ; Прев. от словашки ез. Димитър Стефанов. — София : Хайни, 2007. — 70 с.

ISBN 9789549835663

System number [000096988]

МАТЕ, Габор. Когато тялото казва “не” : Цената на скрития стрес / Габор Мате ; Прев. от англ. Иван Стаменов ; Ред. Елица Тодорова. — София : ЛИК, 2006. — 367 с. : Доп. източници с. 349-351 ; Библиогр. бележки с. 355-367

ISBN 9546077356

ISBN 9789546077356

System number [000099588]

МАТЕВ, Павел Христов. Избрани съчинения в пет тома : Т. 4. Чест и дух; Т. 5. Болка и утеха.; Разговори.; Интервюта. [Албум]; За него. / Павел Христов Матов. — София : Захарий Стоянов, 2006. — 368 с. — 368 с. : сн. ; Библиогр. с. 343-363

ISBN 9789547399150

ISBN 9789547399143

System number [000098961]

System number [000098963]

МЕТРО, Алфред. Индиански религии и магии от Южна Америка / Алфред Метро ; Прев. от фр. ез. Мая Миланова. — София : ЛИК, 2004. — 300 с. : сн. ; Бележки под линия ; Библиогр. с. 290-300

ISBN 9546076309

System number [000099450]

МЕТРО, Алфред. Култът вуду в Хаити / Алфред Метро ; Предг. Мишел Лейрис ; Прев. от фр. Лиляна Минкова. — София : ЛИК, 2004. — 379 с. : Речник на вуду с. [357]-362 ; Бележки с. [363]-367 ; Библиогр. с. 368-379

ISBN 9546076546

System number [000099594]

МИХАЙЛОВСКИ, Михаил. Дом край морето : Стихове / Михаил Михайловски ; Под ред. на Панко Анчев. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 184 с.

ISBN 9789540901060

System number [000098978]

МИШ, Рохус. Аз бях лична охрана на Хитлер 1940-1945 / Рохус Миш ; Прев. от фр. ез. Лиляна Минкова. — София : Фама, 2007. — 224 с. : сн. ; Бележки под линия ; Биографични бележки за цитираните личности

ISBN 9789545972638

System number [000099399]

НАРЪЧНИК на предприемача в горското стопанство / Нино Нинов и др. — София : Авангард прима, 2007. — 172 с. : ил. ; Библиогр. с. 170-172

ISBN 9789543233311

System number [000099564]

НАЦИОНАЛНА платформа за социално включване на уязвими групи / Състав. Даниела Трифонова, Пламен Тодоров. — София : Фондация Старт за ефективни граждански алтернативи (С.Е.Г.А.) ; Национален ромски център “Св. Георги”, 2007. — 104 с.

ISBN 9789549630404

System number [000099124]

НЕВРОЛОГИЯ : [Учебник] / Под ред. на Ив. Миланов и Ст. Янчева. — София : Медицина и физкултура, 2007. — 670, [5] с. : ил. ; Азбучен показалец с. 664-670 ; Библиогр. след всеки раздел

ISBN 9789544202590

System number [000099113]

НЕЙКОВ, Михаил. В лоното на живота : Избрани очерци / Михаил-Мики Нейков ; Състав. Венко Димитров. — Ниш : Братство, 2005. — 120 с. : ил.

ISBN 868412506

System number [000099000]

НЕЙКОВА, Андриана. Архиви и общество / Андриана Нейкова. — София : Софи-Р, 2007. — 296 с. : Бележки под линия ; Речник с. [272]-279 ; Библиогр. с. [280]-286

ISBN 9789546381477

System number [000099487]

НИКОЛОВ, Марио. Джаз слушат мечтите ми... / Марио Николов ; Рис. Христо Христов. — София : Фама, 2002. — 47 с. : рис.

ISBN 9545971495

System number [000099659]

НИНОВА, Юлия. Основните задачи за построение / Юлия Нинова. — Пловдив : Макрос, 2007. — 116 с. : ил. ; Библиогр. с. 113-115

ISBN 9545612010

ISBN 9789545612015

System number [000098997]

ОПРЕДЕЛИТЕЛ на земноводните и влечугите в България / Борислав Наумов и др. ; Ред. Вълко Бисерков. — София : Зелени Балкани, 2007. — 196 с. : ил. ; Терминологичен речник с. 144-146 ; Библиогр. с. 147-151

ISBN 9789549433074

System number [000099184]

ПАНАЙОТОВ, Атанас. Антология : Т. 1. Краставицата ; Пъпешът ; Окови ; Купон с хапки ; В името на народа. — София : Черноризец Храбър, 2007. — 264 с. : ил.

ISBN 9789548919326

System number [000099171]

ПЕНЕВ, Иван Георгиев. Вълча стръв : Стихотворения / Иван Георгиев Пенев. — София : Зов, 2007. — 48 с.

ISBN 9789548772051

System number [000096984]

ПЕНЧЕВА, Радка. Спомени за Емилиян Станев / Състав. Радка Пенчева ; Ред. Христо Медникаров. — София : ЛИК, 2007. — 354 с. : Бележки с. 341-346 ; Именен показалец с. 347-354

ISBN 9789546077455

System number [000084528]

ПЕТКОВА, Аспасия. Новото социално и здравно осигуряване 2007 г. / Аспасия Петкова. — София : Коман, 2007. — 616 с.

ISBN 9549355101

System number [000099704]

ПЕТРОВ, Величко Минков. Управленска статистика на предприятието : (Учебник за дистанционно обучение) / Величко Минков Петров, Поля Георгиева Ангелова, Красимира Борисова Славева. — Велико Търново : Абагар, 2007. — 352 с. : табл. ; Библиогр. с. 345-347

ISBN 9789544277505

System number [000099492]

ПЕТРОВ, Детко. Избрани творби : В 3 т. Т. 1. Тихите залези на Забърдието : Избрани разкази ; Т. 2. Тайните на слънчогледа : Разкази за деца ; Т. 3. Изстрел в Мали Вакуф : Роман / Детко Петров ; Прев. от сръбски ез. и състав. Жела Георгиева. — Ниш : Братство, 2006. — 427, [3] с. ; — 116, [6] с. : ил. ; — 251, [2] с.

ISBN 868412510X

ISBN 8684125118

ISBN 8684125126

System number [000099249]

System number [000099252]

System number [000099253]

- ПОПОВ, Христо. Психопатология на човешката агресия : Клинико-психиатрични аспекти / Христо Попов. — 2. изд. — София : ЛИК, 2006. — 398 с. : Библиогр. с. [353]-392
ISBN 9546077100
ISBN 9789546077103
System number [000087246]
- РАНЧЕВ, Палми. Анонимни снайперисти : [Роман] / Палми Ранчев. — София : Фама, 2006. — 280 с.
ISBN 954597270X
ISBN 9789545972706
System number [000099470]
- РЕМОНД, Рене. Религия и общество в Европа : Есе за секуларизацията на европейските общества през XIX и XX век (1789-1998) / Рене Ремонд ; Прев. от фр. ез. Георги Цанков. — София : ЛИК, 2006. — 322 с. : Библиогр. с. 313-321
ISBN 9546077089
ISBN 9789546077080
System number [000099395]
- РУМИ, Маулана Джалалудин. Пророкът Мухаммад в “Маснави” / Маулана Джалалудин Руми ; Състав. Марзие Сохарби ; Прев. от персийския оригинал Александър Веселинов-Шамсуддин. — София : Медбук, 2007. — 172 с.
ISBN 9789549751239
ISBN 9546077011
System number [000094543]
- РЪСЕЛ, Кен. Психометрични тестове : 1000 нови начина за оценяване на личността, креативността, интелигентността, латералното мислене : Кн. 2. Психометрични тестове : 1000 нови начина за оценяване на личността, креативността, интелигентността, латералното мислене / Кен Ръсел, Филип Картър ; Прев. от англ. Гергана Петрова ; Ред. Елица Тодорова. — София : ЛИК, 2005. — 273 с. : ил.
ISBN 9546077011
System number [000099686]
- СЛАВОВ, Атанас П. Мигновечност : Разкази и новели / Атанас П. Славов. — София : Аргус, 2007. — 223, [1] с.
ISBN 9789545701627
System number [000099011]
- СЛАВОВ, Слави. Закодирани глави / Слави Славов ; Ред. Сл. Кръстев. — Смолян : ПринтаКОМ ООД, 2007. — 40 с.
ISBN 9789549948950
System number [000097002]
- СОЦИАЛНО и здравно осигуряване 2008 г. / Анелия Митева и др. — София : Икономика прес, 2008. — 488 с. : табл. ; Бележки под линия
ISBN 9789549963045
System number [000099585]
- СПИРИДОНОВ, Александър. Последната страница : Кн. 1. Последната страница; 2. Последната страница / Александър Спиридонов. — София : Български писател, 2004. — 224 с. ; — 159 с.
ISBN 9544434216
ISBN 954443531X
ISBN 9789544435318
System number [00063149]
System number [9789544435318]

- СТЕФАНОВ, Георги. Основи на гражданското право : [Учебник] / Георги Стефанов. — Велико Търново : Абагар, 2007. — 415 с. : Бележки под линия
ISBN 9789544277512
System number [000099584]
- ТЕЛЛАЛОВ, Николай. Ангели пазители : Роман и разкази / Николай Теллалов ; Предг. Атанас П. Славов. — София : Аргус, 2008. — 255, [1] с. : ил.
ISBN 9789545701610
System number [000099147]
- ТОЛЕВ, Ваклуш. Разпилени бисери / Ваклуш Толев. — [София] : [Мъдроструй], 2008. — 158 с.
ISBN 9789549216219
System number [000099490]
- ТОПАЛОВ, Ставри Атанасов. Аполония Понтика. Приноси към проучване монетосеченето на града VI-I в. пр. н. е. = Apollonia Pontica. Contribution to the study of the coin minting of the city 6th-1st c. B.C. : Ч. 1. Аполония Понтика. Приноси към проучване монетосеченето на града VI-I в. пр. н. е.; 2. Аполония Понтика. Приноси към проучване монетосеченето на града VI-I в. пр. н. е. / Ставри Атанасов Топалов. — [София] : Наско-1701, 2007. — 424 с. : ил.; фотогр. ; — 425-844 с. : ил., фотогр. ; Резюмета и съкратени текстове на отделните раздели
ISBN 9548556049
ISBN 9548556049
System number [000092810]
System number [000092814]
- ТРИФОНОВ, Георги. Огледало и автопортрет : Т. 1 Огледало и автопортрет / Георги Трифонов. — София : Захарий Стоянов, 2007. — 288 с.
ISBN 9789540901077
System number [000099148]
- ХРИСТОВА-СТАНОЙЕВИЧ, Милка. Сърце в сърцето : [Стихове] / Милка Христова-Станойевич ; Ил. Димитър Димитров. — Ниш : Братство, 2003. — 101, [5] с.
ISBN 8684125010
System number [000099142]
- ЧАУШЕВ, Феим. Казусът “Бенгази” : Българската дипломация в действие / Феим Чаушев, Петко Дойков. — [София] : Аргус, 2007. — 96 с. + Прил. снимков м-л 16 с.
ISBN 9789545701603
System number [000099070]
- ЦВЕТКОВ, Цветан Маринов. Някои похвати и орнаментика в гьдулковото изкуство / Цветан Цветков. — Пловдив : ИМН, 2007. — 109 с. : ил.; ноти ; Библиогр. с. 107-108
ISBN 9789543171125
System number [000098943]
- ENGLISH poetry = Английска поезия / Transl. Vulcho D. Kamburov. — Sofia : Phenomen, 2007. —144 p.
ISBN 9789545490767
System number [000097049]
- L’HOMME dans le texte : Mélanges offerts à Stoyan Athanassov à l’occasion de son 60e anniversaire = Човекът в текста : Юбилеен сборник в чест на Стоян Атанасов по случай неговата 60-та годишнина / Състав. Дина Манчева, Рая Кунчева. — Sofia : Preses universitaires de Sofia “Saint Sīyment d’Ohrid”, 2008. — 500 p. ; Бележки под линия ; Bibliogr. p. 493-495
ISBN 9789540724348
System number [000099506]

ЧУЖДЕСТРАННА БЪЛГАРИСТИКА ПРЕЗ ХХ ВЕК

ст. н. с. дфн Анисава Милтенова, E-mail: anmilten@bas.bg

Енциклопедичният справочник „Чуждестранна българистика през ХХ век” е пръв опит за представяне на българистичните проучвания от първите десетилетия до края на миналия век. Той обхваща библиографски статии за чуждестранни учени, които в една или друга степен са дали своя принос в развитието на българистичните изследвания през ХХ в. в областта на обществените и хуманитарните науки: филология, история, археология, изкуствознание, музикознание, фолклористика, както и в някои интердисциплинарни области (палеославистика, византология, културология, архивистика) и др. Включените изследователи и преподаватели повече или по-малко са издирвали, публикували и коментирали български по произход източници, български теми и проблеми, като наред с това са ги поставяли в сравнително осветление спрямо други европейски или балкански процеси и явления. В голяма степен българистичните занимания на изследователите са част от техните трудове, свързани с

проучването на Югоизточна Европа или на славянския свят като цяло.

Словникът на справочника започна да се изработва през 1998 г. и е обсъждан многократно в Съвета за чуждестранна българистика при УС на БАН от 1999 до 2006 г. Проектът в окончателен вид включва 1024 персоналии за чуждестранни учени от 42 страни. Сред тях са както действащи в нашата съвременност учени, така и такива, които вече не са сред живите, но основното им научно дело се е осъществило през ХХ в. Началната граница — първите десетилетия на века — се определя от публикациите на редица големи фигури, които развиват дейността си по това време и имат основополагащ характер за съдбата на българистиката — Н. С. Державин (1877—1953), М. Попруженко (1866—1944), Ф. Сасинек (1830—1914), Ф. Снопек (1853—1921), М. Соколов (1854—1906), С. В. Троицки (1878—1972), Й. Цибулка (1896—1968) и др. При подбора погледът бе обърнат към българската основа (като изворов материал, явления и процеси) при проучването на проблематиката, затова, когато се включиха автори на компаративни изследвания, се предпочетоха онези, в чиито трудове тя преобладава. В справочника присъстват статии само за тези преводачи, които системно са насочвали вниманието си към български автори и освен това са придружавали преводите си с предговори, коментари или послеслови. В сборника са включени и българи, които години наред живеят и работят в чужбина, имат чуждо гражданство и се смятат за част от научния потенциал на съответните страни. Събрани са данни за над 200 млади учени-българисти от цял свят. Като основа за набора от имена и библиографска информация бяха използвани ценните справочници за историческата българистика в чужбина на Цанка Славчева (1. 1944—1980; 1983; 2. 1980—1985; 1987), която е автор на голям брой статии и участва и в настоящата книга, както и фундаменталният труд „Кирило-Методиевска енциклопедия“ (1. 1985; 2. 1995; 3. 2003; 4. 2003). Изданието е снабдено със справочен апарат: индекси по страни и по области на знанието, съкращения на източниците (сборници и периодични издания).

Информацията за учените-българисти е сверявана чрез кореспонденция с редица европейски университети и научни центрове, в които се изучава български език и литература. За събиране на данните помогнаха много следните учени: проф. Румяна Златанова, Университет в Хайделберг, Германия; проф. Чарлз Грибъл и Любомира Грибъл, Университет на щата Охайо, Кълъмбъс, САЩ; проф. Синтия Вакарелийска, Университет в Юджийн, щат Орегон, САЩ; проф.

Красимир Станчев, Трети римски университет, Рим, Италия; доц. Зоя Шанова, Университет в Санкт Петербург, Русия; проф. Игор Калиганов, Институт за славянознание, Москва, Русия; проф. Михаил Станчев, Университет в Харков, Украйна; проф. д-р Иван Грек, Университет в Кишинев, Молдова, проф. Цветана Кръстева, Токио, Япония и др., на които изказваме голяма благодарност. Активно участие за по-пълното отразяване на чуждестранната българистика взеха и самите автори на статии, сред които са мнозина познавачи на преподавателската работа и хуманитаристиката в отделни страни. Авторският колектив се състои от 57 български учени предимно от БАН — Институт за история, Институт за български език, Институт за литература, Институт за балканистика, Институт за фолклор, Централна библиотека на БАН и др., както и от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, факултет Славянски филологии.

Съдържанието на енциклопедичните статии освен професионална биография включва формулиране на приносите на всеки отделен учен в областта на българистиката. Стрелили сме се да избегнем оценъчните характеристики, като авторите на статиите са се придържали към фактологичното изложение. Отбелязано е участието на учените в българистични научни форуми, специализации в България, награди и почетни титли, дадени от чуждестранни или български държавни и научни организации и др. Естествено статиите не са еднакви по обем и по степен на подробност при представяне на информацията, нито по своите акценти. При редакторската работа не сме се намесвали по същество в авторските текстове и не сме съкращавали или разширявали чувствително биографичната част на статиите. Те са уеднаквени само в най-общ смисъл. Имената са дадени на български език и се изписват на латиница в скоби след името, ако принадлежат на учен, чийто публикации са издавани в страна с азбука латиница (гръцките имена също са изписани с латиница). Същото се отнася за имената на руските, белоруските и украинските учени, които се изписват в скоби. В ограничен брой персоналии не са отбелязани годините на смъртта, тъй като те не можах да бъдат издирени. Определенията за специалността и научната област са дадени според нормата в представителната форма за съществително име в м.р. ед.ч. (филолог, историк, славист, фолклорист и пр.) независимо от пола на учените. Понятието „българист“ не означава самостоятелна специалност, затова не е споменато в определението след имената на учените — славист, медиевист, историк, филолог, езиковед, културолог и пр. Към всяка статия е предвидена подборна библиография на съответния учен в областта на българистиката, като границата на обновяване на библиографията е 2006 г. Тогава, когато авторът или редакторът са получили по-актуална информация, тя също е отразена. В раздела „За него“ са включени единствено статии в български и чуждестранни енциклопедични и справочни издания, които са били използвани при съставяне на статията (не се описват рецензии, портрети и др.). Основното редактиране на статиите с цел привеждането им в енциклопедичен вид (съкращения, оформяне на заглавните думи и пр.) е извършено в Научно-информационния център „Българска енциклопедия“ при БАН от Снежана Николова и Ива Георгиева. Библиографията е редактирана, сверена и подредена от Кръстина Гечева.

Стремежът на съставителя е да бъдат представени колкото се може повече страни в света, без да се напуска сферата на образованието, на научните изследвания и на тяхната популяризация. Събирането на материалите за статиите беше изключително затруднено и понякога невъзможно. За целта беше разпратен въпросник на над 1000 учени, но голяма част от тях не отговориха на нашите запитвания, а други отвърнаха, че не се чувстват българисти. За други персоналии, за които потърсихме материали, те бяха недостатъчни. Както е известно, след 1990 г. много институции в Германия, в бившия Съветски съюз, бивша Югославия и пр. бяха реструктурирани или закрити, следствие което учените са сменили своето местожителство, а понякога и своето поле за научна дейност. Интересът към българския език и литература, към българската история и култура измени своя характер и интензивност — в някои страни той рязко намалел, а в други се увеличил. Динамиката на политическите процеси в края на XX в. преобразува организацията и управлението на образованието и науката в редица страни в света. Наред с това, картината на изучаването на езиците и литературите, наричани „малки“, придобил нови очертания във връзка с развитието на информационните технологии. Разпространи се дистанционното обучение. Увеличиха се възможностите за межкултурния диалог, за което свидетелстват редица научни проекти, форуми и публикации, реализирани през настоящия

XXI в. Тези бързо развиващи се процеси не можаха да намерят място в справочника. Неговата цел се ограничава в това — да даде една колкото се може по-обективна панорама на миналото — с типичните проблеми, които са били разработвани, с характерните методики на изследване — за да не бъде то отдадено на забравата. В този смисъл материалите, събрани в справочника, могат да служат за нови изследвания по посока на историята на обществените и хуманитарните науки през XX в.

През 1998—1999 г. проектът спечели конкурс за финансова подкрепа от ЮНЕСКО. През 2005—2006 г. получихме допълнително финансиране от бюджета на БАН за заплащане на редакторите от НИЦ „Българска енциклопедия“, както и на някои автори. За работата по справочника извънредно много съдейства ръководството на ЦБ БАН с директор ст.н.с. Динчо Кръстев, както и Ръководството на БАН.

Настоящият справочник представя до известна степен един отминал етап от културните връзки на България с другите страни. Една не малка част от историческата проблематика, отразена в делото на учените и специалистите — напр. проблемите на работническото движение, на социализма и свързаните с него институции и пр. — също принадлежи на миналото. Тази страница от състоянието на българистиката, част от културната и научната политика през втората половина на XX в., е факт, който предстои да се оцени и осмисли. Наред с това данните от справочника свидетелстват за постиженията в изучаването на българския принос в европейската цивилизация в областта на езика, на литературата, на фолклора, на древните археологически паметници и т.н. Българистиката има завоювани позиции в света не само поради дългата си повече от 100 години история, но и поради значимите обекти, които изучава. Едно от събитията, което подпомогна събирането на информация за справочника, бе международната научна среща „Българистика 2001. Съвременни научни и образователни стратегии в българистиката“, която бе организирана от Съвета за чуждестранна българистика при УС на БАН в рамките на Европейската година на езиците, обявена от Съвета на Европа, Европейската комисия и ЮНЕСКО (септември, 2001). Съорганизатори на срещата бяха Софийският университет „Св. Климент Охридски“, факултет „Славянски филологии“ и Нов български университет, департамент „Нова българистика“.

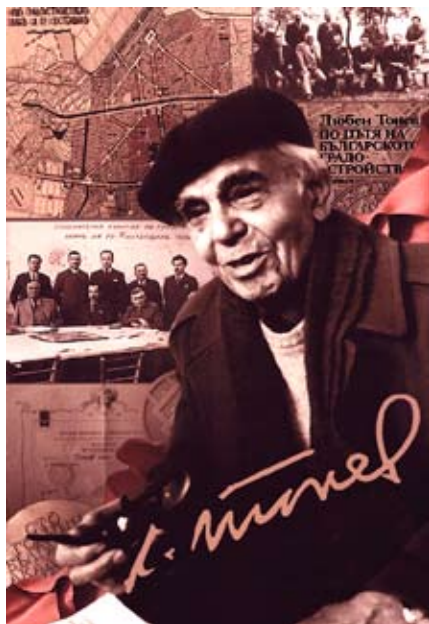
Разширяването на Европа неизбежно се съпътства от стремеж към запазване на нейното богатство от езици и култури като извор и гаранция за духовна идентичност, взаиморазбиране и толерантност. Днес действителността предлага широк спектър от възможности, много повече условия и средства за мобилност, за взаимни контакти и за работа в различни практически области. Голяма част от студентите и докторантите са водени от прагматични изисквания, към които е нужна по-голяма адаптивност от страна на преподаването. Новите тенденции в преподаването на български език, история и литература в чужбина вече са съобразени с днешните реалности, отговарящи на съвременните нужди за професионални контакти (например: европейска терминология на български в администрацията, език на бизнеса и туризма, език на медиите, юридическа терминология, специализиран превод и т.н.).

Въпреки някои тревожни моменти в общото състояние на българистиката по света в днешния ден, изучаването на български език в чужбина продължава. Непресъхващ е интересът към старобългарския език като трети класически език в Европа през IX в. Известно е, че голяма част от учените по света възприемат славистиката като старобългаристика (палеославистика). Разбира се, това не отменя задължението ни да поддържаеме в международен план статуса на съвременния български език като основа на славистичната наука. Български език и цивилизация се преподават в университетите във Франция, Италия, Германия, Австрия, Полша, Чехия, Япония, Индия, САЩ и др. Съществуват редица научни общества, които се интересуват от българска история, от български фолклор и култура. Библиографският справочник „Чуждестранна българистика през XX век“ ще спомогне за преподаването на български език, литература и култура в чужбина, ще стимулира научните изследвания на български теми и проблеми и така ще изиграе роля за съхранение на вече съществуващите проекции на българското етнокултурно пространство и разкриване на нови възможности пред него.

**ПРЕДСТОЯЩИ ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БАН,
УЛ. “15-ТИ НОЕМВРИ“ №1
Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg**

1. “Независимостта на България в документи” — Научен архив — 24 септември-09 октомври 2008 г.
2. Пловдивски панаир — 29 септември-4 октомври 2008 г.
3. 139 г. БАН и 170 г. от рождението на Марин Дринов — 10-17 октомври 2008 г.
4. 70 години ИБИР — 20-24 октомври 2008 г.
5. 60 години ИФР — 27-31 октомври 2008 г.

**ИЗЛОЖБИ, ПОСВЕТЕНИ НА 100 Г. ОТ РОЖДЕНИЕТО НА
ЧЛ.-КОР. ЛЮБЕН ТОНЕВ
ст.н.с. д-р Пенчо Велев, E-mail: penchovelev@abv.bg**

Афиш от изложба, посветена на чл.-кор. Любен Тонев, в Кюстендил

От 5 до 16 май 2008 г. във фойето на Централната сграда на Българската академия на науките беше представена изложба, посветена на 100 г. от рождението на чл.-кор Любен Тонев, организирана от сътрудниците на Центъра по архитектурознание при БАН. По-късно паната и експонатите, представени на нея, бяха изложени в сградите на Съюза на архитектите в България, на Университета за архитектура, строителство и геодезия – София, в гр. Кюстендил – родното място на учения, Димитровград – града, чийто градоустройствен план през 1947 г. е негово дело. Предстои представянето ѝ във Варна, чийто градоустройствен план също е бил изработен от него (в качеството на дипломна работа).

Мечтата, която Любен Тонев преследва през целия си живот, е да стане архитект и чрез силата на изкуството да променя света около себе си. Пътищата, които водят към нея, не винаги са равни, но той ги извървява докрай и постига това свое желание.

Бъдещият архитект е роден на 30 март 1908 г. в гр. Кюстендил в семейство, в което всеки от родителите му носи дълбоко в душата си определена артистична дарба. Първият му учител по рисуване е Владимир

Димитров – Майстора. След завършване на средното си образование и след спечелване на конкурс, обявен от Министерството на просветата през 1926 г., Л. Тонев заминава за Париж, за да продължи образованието си в Специалното училище по архитектура. Там той има възможност да черпи знания по архитектура от именити архитекти и завършва училището с отлична оценка за дипломния си проект за болнично селище край Париж. Интересът към градоустройството го води към продължаване на професионалното му образование в Института по урбанизъм към Сорбоната, където младият архитект има възможност да се учи от опита на известни архитекти-урбанисти. През 1930 г. под ръководството на проф. Марсел Поет Любен Тонев защитава отново с отличие тезата за градоустройството на гр. Варна и се дипломира като архитект-урбанист.

През 1934 г. арх. Любен Тонев започва работа в служба „Градоустройство“ към Столична община — София, като работи едновременно и върху монографията „Градоустройствено изследване на гр. София“. Изготвеният от немския урбанист А. Мусман “Общ градоустройствен план на гр. София” обаче поражда редица възражения от негова страна и впоследствие довежда до неговото напускане. През 1939 г. градоустройственият план на гр. Кюстендил, един от авторите на който е арх. Любен Тонев, е завършен и приет, а по-късно негово дело са градоустройствените планове на градовете Плевен, Пещера, Тетевен, на редица балнеолечебни селища като Хисаря и Павел баня.

Изложба, посветена на чл.-кор Любен Тонев, в Централната сграда на БАН

През 1945 г. арх. Любен Тонев е назначен за директор на Архитектурно-градоустройствената дирекция при Столичния градски съвет. Комисията, създадена за премахване на разрушенията от войната, препоръчва изготвянето на нов Общ градоустройствен план на София. Обявен е конкурс, който е спечелен от колектив, оглавяван от арх. Любен Тонев. Следват разработките на общите градоустройствени планове на градовете Бургас и Ловеч (1947-1948 г.) и подготовката за проектиране на градоустройствения план на Димитровград.

Като представител на България през 1948 г. арх. Любен Тонев участва в Учредителния конгрес на Международния съюз на архитектите в Лозана, Швейцария. Негова е и идеята за създаване на самостоятелен творчески архитектурен съюз у нас, което става реалност през 1965 г. Непосредствено след учредяване на Съюза на архитектите в България арх. Л. Тонев става председател на Секцията по градоустройство, районно планиране и озеленяване към него.

През 1959 г. колектив с ръководител арх. Любен Тонев печели втора премия на Международния градоустройствен конкурс за Центъра на Берлин. Следва участие в Международния конкурс за градоустройствено решение на гр. Тунис през 1960 г., където колектив под негово ръководство получава втора премия (първа премия не е дадена), в резултат на което му възлагат редица архитектурни и градоустройствени разработки и е назначен за съветник към Туниската община.

Градоустройствени проекти на чл.-кор Любен Тонев

*Международно признание на чл.-кор
Любен Тонев*

Арх. Любен Тонев се занимава активно и с научно-преподавателска дейност. Създател е през 1945 г. и дълги години е завеждащ Катедрата по градоустройство към Държавната политехника, където развива активна преподавателска дейност.

Всестранната му професионална дейност получава признанието на научната общност и през 1947 г. проф. Любен Тонев е избран за член-кореспондент на Българската академия на науките. През 1949 г. той е и първият директор на основания от него Институт по градоустройство и архитектура към БАН.

Надарен с напредничава мисъл и широки познания, изпълнен с енергичност и организаторски дух, проф. Любен Тонев не спира своята научноизследователска дейност. Плод на организаторския му и професионален талант са постиженията в областта на архитектурата и градоустройството на ръководената научна общност, която той успешно направлява и защитава.

Широка и разностранна е публикационната дейност на чл.-кор. Любен Тонев. Написал е над 500 научни книги и статии по архитектура и градоустройство. Между най-важните му трудове са: „Градът през вековете” (1947), „Площадът” (1949), „Градоустройство” (1951), „Кули и камбанарии в България до Освобождението” (1952), „Планиране на българското село” — с колектив (1956), „Архитектурата в България. 1944-1960” (1962), „Композиция на съвременния град” (1973), „Селищата в България до 2000 година” — с колектив (1976), „Екология на селищата и селищните системи” — с колектив (1982), „Градоустройството в Народна република България” (1984), „По пътя на българското градоустройство. Избр. трудове” (1987) и мн. др. Дълги години е главен редактор е на сп. „Архитектура”.

Контактът с върховите постижения на градоустройството е осъзната необходимост за чл.-кор. Любен Тонев. Това разбиране осмисля неговата международна дейност. Той работи като консултант по градоустройствени проблеми в Китай, участва в журито на конкурс за Халите в Париж, по линия на ООН изнася лекции в Монако, Женева и Истанбул. През 1975 г. е избран за почетен член на Американския институт на архитектите, през 1977 г. — за член-кореспондент на Френската академия на архитектурата; избран е като професор на Международната академия при Международния съюз на архитектите, удостоен е с множество медали и грамоти от различни архитектурни форуми.

Чл.-кор Любен Тонев е сред най-ярките и многолики фигури на съвременната българска архитектура. Той е доайен на българското градоустройство и се ползва с признанието и уважението на поколения български архитекти.